

**Berettyóújfalui Szakképzési Centrum
Karacs Ferenc Gimnázium, Technikum és
Szakképző Iskola**

2020.

a) Szakmai program

Hitvallásunk

„Az iskola, amelyikből lelkileg megnyomorított, szorongó vagy agresszív, beszűkült érdeklődésű, emberi kapcsolatteremtésre képtelen, önmagát nem ismerő és nem becsülő, önállótlan, önző, felelőtlen emberek kerülnek ki, nem felel meg funkciójának, akárhány szorzást tudnak a gyerekek elvégezni öt perc alatt, bármennyi történelmi adatot tudnak tárolni a fejükben.” (Klein Sándor)

Az emberi lét vállalások sora, amit folyamatosan tudatos tanulással, épüléssel kell tartalmassá tennünk. Sorsunk a fejlődés érdekében állandóan készlet bennünket szembenézni újabb és újabb próbákkal, kihívásokkal. Ebben a folyamatban él minden ember, még akkor is, ha az életében eléje kerülő kérdésekre – melyek megoldásra váró probléma, gond alakjában jelentkeznek – nem akar felelni. A valódi felnőtté válás és érettség azt jelenti, hogy az ember tudatosan és önként vállal olyan próbákat, amelyek további erősödéséhez, kiteljesedéséhez vezetnek.

aa) A szakmai oktatás pedagógia alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

Alapelveink, értékeink

Nevelő-oktató munkánk pedagógiai alapelveit, céljait, feladatait, eszközeit és eljárásait a nemzeti köznevelési törvénnyel összhangban fogalmazzuk meg.

A pedagógiai tevékenység komplex folyamat, melyben oktatási, képzési, nevelési célok valósulnak meg. Az iskolánkban folyó munka kulcsfogalma a nevelés, amely tudatosan tervezett és szervezett tevékenység, folyamatosan megoldandó életfeladat. Az intézményi keretek között zajló nevelés lényegében az egyén képességeit fejlesztő pedagógiai eszközökkel történik.

Tevékenységünk középpontjában a tanuló áll. Az a legfontosabb feladatunk, hogy a gyermekben minél több pozitív személyiségjegyet kialakulását elősegítsük, erősítsük. Pozitív személyiségjegyeknek tartjuk a következőket: hit, bizalom önmagunkban és másokban; reális önismeret, önkontroll; identitás; következetesség, rendszeresség; erős akarat, kitartás; felelősség- és kötelességtudat; őszinteség, becsületesség; életigenlés, az emberi élet megbecsülése, a természet szeretete, a környezet védelme; sokoldalú érdeklődés és tevékenység; realitásérzék; lelkiismeret; belső szabadság; etikai biztonság; alázat, szerénység; nyitottság,

elfogadás; pozitív, egymást segítő, elismerő versengés; optimizmus; egészséges kíváncsiság; humorérzék, vidámság; udvariasság, jólneveltség.

Mindezt a tanulóval, a gyermekkel és a szülőkkal együttműködve kell elérnünk, tiszteletben tartva a személyiségét, tiszteletben tartva a szülőknek a gyermekeik nevelése iránti felelősségét és jogait.

Számolnunk kell azonban azzal a ténnyel, hogy tanulóink életük során más közösségekben szerzett tapasztalatai, élményei az iskolai nevelés-oktatás folyamatával sokszor nem harmonikusak, nem párhuzamosan, egymást fölerősítve haladnak előre. A mindennapi élet színtere: a család, a szűkebb, tágabb baráti, ismeretségi kör, illetve legszélesebben értelmezve maga az egész társadalom – különös tekintettel a média hatásaira – számtalan módon befolyásolja a személyiség alakulását, fejlődését, változását. Ezek a hatások gyakran akár ellentétes irányúak is lehetnek a nevelő-oktató intézmény szándékaival. Ezért is kell nagyon biztosnak, s amennyire csak lehet egységesnek lennünk azoknak az értékeknek a kimondásában, következetes képviselésében, amelyek kortól és helytől függetlenül alapvetőnek nevezhetők. Ilyeneknek tekintjük:

egység: kapcsolat önmagammal, a társakkal, a társadalommal, a természettel

szabadság: függetlenség, önállóság, a választás és a döntés szabadsága

tudás: megismerés, tudatosság, nyitottság, rugalmasság, kíváncsiság, igazságkeresés, kritikai szellem

erkölcsiség: lelkiismeretesség, igazságosság, becsületesség, törekvés a jóra

életkedv: természetesség, egészség, öröm

munka, alkotás: feladattudat, szakértelem, vállalkozás, igényesség, kreativitás

szerelem: emberség, önzetlenség, szolidaritás, udvariasság, kedvesség, segítő- és áldozatkészesség, tolerancia, empátia, felelősségérzet

szépség: harmónia, rend, igényesség, művészi szépség

Céljaink, feladataink

Az egyes képzési formáknak részben eltérő elvárásoknak kell megfelelniük (melyeket a Pedagógiai program helyi tantervei tartalmaznak), de megfogalmazhatóak a nevelés-oktatás közösnek tekinthető céljai, feladatai, eszközei, eljárásai is.

Kiemelendőnek tartjuk, hogy a gondolati, lelkiismereti és vallásszabadságot biztosítva a fiatalokkal megismertetjük a Nemzeti alaptantervben és a kerettantervekben is megfogalmazott értékeket, amelyekre stabil személyiség építhető. Megismertetjük velük a helyes magatartás (az értékekhez való viszony) alapelveit, segítjük az értékek mérlegelve elfoga-

dását, bensővé tételét vagy legalábbis a pozitív beállítódás kialakulását.

Legyen érték tanulóink számára a magyar nemzethez tartozás, amely párosul más népek, nemzetek, kisebbségek, etnikai csoportok elfogadásával. Fontos feladatunk a család, az iskola, lakóhelyünk, régióink és nemzetünk hagyományait, értékeit megóvni és továbbvinni.

Mindent meg kell tennünk, hogy egészséges, önmagukban bízó, képességeiket és adottságaikat folyamatosan fejlesztő felnőttekké váljanak. Megújulásra, önművelésre képes tanulókat kell nevelnünk, akik képesek az élethossziglani tanulásra.

Fontos feladatunk a tudás értékének megőrzése is. Legyen érték mindaz, amit munkával, szorgalommal, kitartással a tanuló megszerez. Igényes, határozott követelményeket támasztunk, ugyanakkor oktató-nevelő munkánk tanulóközpontú, humánus.

Nem kell, nem is lehet mindenkinek mindent azonos szinten tudnia, de mindenki találja meg a helyét valahol a rendszerben, s valamiben érezze magát sikeresnek, fontosnak.

Mind a nevelés, mind az oktatás terén tapasztalnunk kell, hogy az osztályok összetétele eléggé polarizált. Az érésbeli és az adottságbeli eltéréseken kívül fokozottan érzékeljük a szociokulturális környezet különbségeit (előképzettség, motiváltság, családi háttér stb.), amelyek miatt szükségzerű a szervezeti formában, a tananyagban és a tanítási módszerekben is a differenciálás. Csak így érhetjük el, hogy a tehetségesekkel és a lemaradókkal is tudunk foglalkozni.

Iskolánk sokszínűsége már eleve lehetővé teszi, hogy a tanulók érdeklődésüknek, képességüknek megfelelő képzési formát válasszanak (gimnázium, technikum, szakképző iskola), illetve biztosítja az „átjárhatóságot”, a tehetség, képesség kibontakozását segítő tevékenységet, a tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását és a pályaválasztást. A különböző képzési struktúrájú osztályaink egyenrangúságát vallva egymás értékeinek, tudásának elismerésére neveljük diákjainkat.

Célunk megtanítani, keresni a szépet, a jót, az érdekeset, a hasznosat; kedvvel, örömmel ismereteket szerezni, kitartással eljutni a kitűzött célig; Tanulóinkkal megismertetjük az egészséges életmód legfontosabb szabályait, hogy tisztában legyenek az egészséges táplálkozás, a rendszeres mozgás egészséget befolyásoló hatásaival, a testi és lelki higiénia fontosságával, a drog, az alkohol, a dohányzás egészségkárosító hatásával.

A tanulók az iskola, az osztály közösségén belül megtanulhatják, gyakorolhatják azokat a szociális életfunkciókat, amelyek a felnőtt társadalom velejárói (pl.: önkormányzatiság, alapvető jogok és kötelességek, stb.). Felelősségtudatuk erősödése érdekében lehetőséget kapnak felelősséggel járó döntések meghozatalára, a diákjogok gyakorlására, a közösségi

élet megszervezésére. Tanáraink segítik a diákokat abban, hogy fel tudjanak készülni az önálló döntéshozásra, döntéseik következményeinek felmérésére és vállalására.

Eszközök, eljárások

A feladatok végzésének alapvető helyszínei: a tanítási órák, az osztályfőnöki órák, a tanórán kívüli, szabadidős foglalkozások, a diák önkormányzati tevékenység, az iskolai és az osztályprogramok. Céljaink a helyi tanterveinkben rögzített tananyagon, a személyes példán, az iskolai tevékenység egészén keresztül valósulnak meg. Nevelő-oktató munkánk sikerének eszközei: a tanulók kiválasztása (az egyes képzésekbe való bejutás módja), a csoportba sorolás elvei, a tanítási- tanulási módszerek kiválasztása.

Iskolánk célja: önmagáért, sorsáért, s ennek következményeként társaiért és környezetéért felelős, önálló, erős embereket nevelni. Önálló, erős embereket önálló, erős emberek képesek nevelni.

A gyermek személyiségét, képességeit fejlesztő egyetlen igazán hatásos módszer és eszköz: a tanár személyisége. Minden nevelés először is: folyamatos önnevelés.

Örök alapelv az élet minden területén: „Halászní tanítsd, ne halat adj neki!” Halászní tanítaní az tud, aki maga folyamatosan megteszi. Tanítaní az tud, aki folyamatosan tanul.

„Nem az a mester, aki sokat csinál, hanem aki jól csinálja.” (A. France) A bejáratott szokások rendszeres ismétlődése, a berozsdásodott rutin helyett a minőség biztos mutatója, ha a pedagógus emberileg folyamatosan fejlődik: szárnyal és mélyül. Ami tegnap elegendő volt, az mára már kevés.

Az iskolában minden pillanatban egyértelművé kell válnia, hogy emberileg és szakmailag is a tanár az, akitől lehet tanulni. A diák hajlandó tanulni úgy, hogy a tanár segítségével önmagát műveli, erősíti, kiteljesíti. A pedagógust a felé áramló tisztelet és a belé vetett hit folyamatosan tovább inspirálja, így ő is egyre magasabb szinten tudja bátorítani, motiválni a diákot, tehát együtt emelkednek: ez a pedagógia.

Ha mindezek megvalósulnak, akkor lesz a pedagógus valódi nevelő, a nevelési-oktatási intézmény valódi iskola, ami hirdeti az örök értékeket: a minőség megelőzi a mennyiséget; a nemes küzdés a pusztá eredményt; a becsület pedig az anyagi gyarapodást.

ab) A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az iskola célja a személyiség szervezett, tervszerű fejlesztése. A személyiség komplex fejlesztése az értelem kiművelése mellett a gyermek önmagához, a különböző közösségekhez való viszonyának fejlesztését jelenti. Az iskola összetett, bonyolult hatásrendszerében az egyes tevékenységformák személyiségfejlesztő hatása csak fokozatosan, több éves munkával tárható fel.

A hatékony nevelő-oktató munkához, a képességfejlesztéshez, a differenciáláshoz a tanulók személyiségét kell megismernünk. Pedagógusként arra vállalkozhatunk, hogy a tanítás-tanulás folyamatában kiemelkedő szerepet játszó személyiségelemeket (az új ismeretek feldolgozásához, alkalmazásához kellő tudás, műveleti készség, a tanulásra való készenlét, az önálló munkavégzéshez szükséges feltételek megléte, szociális képességek) megismerjük, majd a helyesnek tartott irányba fejlesszük. Mindehhez több elméleti és gyakorlati anyag, kidolgozott program áll rendelkezésünkre.

Az ön- és társismeret, a kommunikáció a szociális ágazat szakközépiskolai osztályaiban tananyag. A kerettantervek szerint a gimnáziumi osztályokban erre főleg a tantárgyi modulok, valamint az első év megkezdése előtt szervezett tábor ad lehetőséget, illetve valamilyen képzési formában az osztályfőnöki óráknak van ebben kiemelkedő szerepük.

A foglalkozások vezetésére tanáraink tréningeken, továbbképzéseken készültek, készülhetnek föl, de egy-egy témakörben szakértők is meghívhatók.

A személyiségfejlesztéshez a tanulók érdeklődésének megfelelő, illetve azt felkeltő cselekvési lehetőségeket próbálunk biztosítani. Olyan tevékenységrendszerrel kínálunk - tanulás, közélet, szabadidős foglalkozások -, amely a diákok érdeklődésének, további céljaiknak, teherbíró képességüknek megfelelően többlettel egészíti ki a kerettanterv által is előírt alapkövetelményt. Ezek a tevékenységek segítenek megtalálni azt (azokat) a területet (területeket), ahol könnyebben érhető el eredmény, ami hat a személyiség más területeire is, hiszen nincs „elszigetelt” tanulás-gyakorlás, valamilyen módon mindegyik befolyásolja a fejlődést, fejlesztést.

A harmonikus fejlesztés érdekében - azt elfogadva, hogy magasabb szintű teljesítményre csak az képes, akinek fiziológiai, biztonsági és szeretetigénye kielégül - fokozott együttműködés kialakítására törekszünk az iskola, a kollégium pedagógusai és a szülők között.

Ezt sokszor nehezíti a családban levő kapcsolatrendszer hiányossága, a szülői elvárás és az iskolai teljesítmény diszharmóniája (a néha túl magasra, néha túl alacsonyra helyezett mérce, illetve igény szint). A személyes kapcsolattartást szolgálják a fogadóórák, a szü-

lői értekezletek, fórumok, a szülők bevonása a tanulókat érintő kérdések, problémák megoldásába.

A személyiségfejlődés segítésében kiemelt szerepe van:

- a tanult motívumok kialakításának, mert a motívumok segítik az embert döntésének meghozatalában. A motívumok a cselekvésre készítő belső tényezők. Vannak öröklött és vannak tanult motívumok.
- a képességek fejlesztésének, mert a képességektől függ a döntések kivitelezésének eredményessége, minősége.

Tanulási motívumok fejlesztése

- A megismerési vágy felkeltése, a megismerési vágy alapját jelentő öröklött, természetes kíváncsiság táplálása a feladatunk. Ez az öröklött motivációs alapja például az analízisnek, a szintézisnek, a rendszerezésnek. Ez csak úgy működhet, ha az iskola változatos, gazdag fejlesztő programot kínál, hogy minden gyerek megtalálja a kedvére való elfoglaltságot, felhasználva ehhez az egyes tantárgyakban rejlő lehetőségeket is. Az érdeklődés (mint tanult motívum) pozitív élményekkel történő felkeltése, kielégítését szolgáló, örömet adó aktivitás lehetőségének biztosítása a feladat.
- A felfedezési vágy felkeltésére alkalmas a felfedezettő tanulás, a problémamegoldó tevékenység intenzív, élményt nyújtó folyamata. Ez a folyamat a kisebb gyerekeknél alkalmas arra, hogy választ kapjanak az örökös „miért”-ekre; a serdülőkorban pedig az önálló újraértelmezésre.

ac) A teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

Az egészségnevelés célja, hogy a tanulók képesek legyenek objektív módon felmérni saját egészségi állapotukat, ismerjék az egészségkárosító tényezőket, azok hatását, elkerülésük módját. El kell érni, hogy alkalmazzák a tanultakat: tegyenek saját egészségük érdekében.

Az egészségvédelem kiemelt témakörei:

- az életkorral járó biológiai-, higiénés-, életmódi tennivalók;
- a társkapcsolatok egészségi, etikai kérdései;
- az egészségre káros szokások (helytelen táplálkozás, inaktív életmód);
- az antihumánus szenvedélyek, drogprevenció;
- az egészséges életvitelhez szükséges képességek, a személyiség fejlesztése;

- az egészségérték tudatosítása.

A WHO egészségdefiníciója hangsúlyozza, hogy az egészség nem pusztán a betegségek hiánya, hanem testi-lelki és társadalmi jóllét, mely a fenntartható fejlődésnek is egyik elengedhetetlen alapfeltétele.

Az egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

1. Az iskola egészségnevelési tevékenységének kiemelt feladatai:

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek egészségük megőrzése és védelme érdekében;
- tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük az egészséges életmód gyakorlását szolgáló tevékenységi formákat, az egészségbarát viselkedésformákat;
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkoznak az egészség megőrzésének szempontjából legfontosabb ismeretekkel
  - a táplálkozás,
  - az alkohol- és kábítószer fogyasztás, dohányzás káros hatásai a szervezetre,
  - a családi és kortárskapcsolatok,
  - a környezet védelme,
  - az aktív életmód, a sport,
  - a személyes higiénia,
  - az elsősegély-nyújtás alapismeretei,
  - a szexuális fejlődés területén.

2. Az egészségnevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórai és tanórán kívüli foglalkozás feladata.

3. Az iskolai egészségnevelést elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

- a) a mindennapi testedzés lehetőségének biztosítása:
- testnevelés órák;
  - játékos, egészségfejlesztő testmozgás;
  - az iskolai sportkör foglalkozásai;
  - tömegsport foglalkozások;

- úszásoktatás;
- b) a helyi tantervben szereplő biológia, természetismeret, testnevelés tantárgyak tananyagai;
- c) az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott ismeretek;
- d) évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegély-nyújtással foglalkozó projektnap (téma nap) szervezése a tanulók számára;
- e) az egészségnevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:
  - szakkörök;
  - lehetőség szerint minden évben osztályonként egy-egy gyalog- vagy kerékpártúra szervezése;
  - minden második évben egy alkalommal játékos vetélkedő az iskolai házi tanulmányi versenyek keretében az egészséges életmódra vonatkozó tudnivalókkal kapcsolatosan;
- f) az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele
  - évente egy alkalommal egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában;
  - a tanulók egészségügyi és higiéniai szűrővizsgálatának megszervezésében. (A tanulóknak évenként legalább egyszer fogászati és kétévenként általános szűrővizsgálaton kell részt venniük.)

Mindennapos testmozgás

Statisztikai adatokkal igazolható, hogy a középiskolás gyermekek felénél diagnosztizálható valamilyen tartási rendellenesség, gerincferdülés, statikai lábbetegség. Ezek az általános iskolában kezdődő és a középiskolában fokozódó elváltozások rendszeres testmozgással, célirányos gimnasztikával megelőzhetőek lennének. Az elváltozások gyakorisága nem igazolja a testnevelési órák hatékonyságát. Nem az a fontos, hogy minél nagyobb erő kifejtésre serkentsük a fiatalokat, hanem azzal tudunk segíteni, ha megadjuk a lehetőséget a mindennapi testmozgásra. Ezt felismerve, a Nemzeti Köznevelési Törvény előírja a mindennapos testnevelési óra beépítését-

Iskolánkban, e törvényi előírást megelőzően is kiemelt feladatunknak tartottuk, hogy minden gyerek minden nap szervezett testmozgás foglalkozásban vegyen részt.

Az igazolt sportolóink két tanítási órát választott sportkörükben teljesítenek.

A tanulók az alábbi lehetőségek közül választhatnak:

- kézilabda
- kosárlabda
- labdarúgás
- atlétika
- aerobik
- kondicionálás

A felsorolt lehetőségek biztosítása lefedi a teljes tornaterem- és udvarkapacitásunkat.

A testnevelés foglalkozások (órák, sportkörüi foglalkozások) során különös gondot fordítunk annak (a testedzés melletti) másodlagos hasznára, örömforrást biztosító jellegére. A testnevelők igyekeznek olyan légkört teremteni az órákon, amely alkalmas a napi szellemi feszültség oldására és sikerélmény szerzésére.

A személyiség fejlesztése

Minden nevelőintézmény alapvető feladata a fiatalok személyiségének kibontakozása, fejlesztése.

E program részeként az alábbi területeken végzünk tudatos fejlesztőmunkát:

- önismeret erősítése, az önfogadás képességének kialakítása,
- kudartűrő képesség fejlesztése,
- kapcsolatteremtési képességek fejlesztése,
- akaraterő fokozása,
- az igényes környezet kialakítására és fenntartására való törekvés erősítése,
- az egészséges táplálkozás iránti igény felkeltése,
- az öltözködési szokások, az izlés alakítása.

A tudatos fejlesztőmunka színtere a tanóra, és minden szervezett iskolai és iskolán kívüli esemény, rendezvény, program, ahol spontán lehetőség kínálkozik a fiataloknak egymással és a pedagógusokkal közös tevékenységére.

A szülők körében egyrészt szülői értekezleteken, másrészt a saját gyermekük fejlődéséről, problémáiról szóló beszélgetések során tudjuk elveinket, az általunk elsőbbséget élvező értékeket közvetíteni.

Az antihumánus szenvedélyek, drogprevenció

Az országban az elmúlt években ugrásszerűen megnőtt a tiltott szerek, a nem orvosi alkalmazás keretében használt nyugtatók, fájdalomcsillapítók, altatók együttes fogyasztása, de a legális szerek használata sem csökkent. A droghoz kétféle okból nyúlnak az emberek: az egyik a kaland, a kockázatkeresés, azért, hogy „jól érezzék” magukat, a másik csoport, aki valamilyen lelki bajára keres gyógyírt, ezek az „öngyógyítók”.

Iskolánkban fel kívánjuk mérni a drogokkal kapcsolatos ismereteket, érintettséget a diákok között (attitűdvizsgálat), szorosán együttműködve a diákönkormányzattal. A bővebb ismeretekkel rendelkező, felvilágosult, az egészségről, a szexualitásról, az antihumánus szenvedélyekről nyíltabban beszélő fiatalokra megerősítő és kompetencianövelő módszerekkel kell hatni, a negatív hangadókra inkább információ átadó és ártalomcsökkentő módon, a viszafogottabb, gátlásosabb gyerekekre fejlesztő, támogató, státuszteremtő hatást kell gyakorolni. Az elsődleges drogrevenió lényege, hogy a nem drogozó fiatalokat megtartsuk ebben az állapotban.

Legfőbb célunk tanulóinkat olyan ismeretekkel, pszichésen megalapozott benső értéké vált normakultúrával felruházni, amelynek segítségével egyértelműen elhárítják a személyiségük integritást veszélyeztető szerek használatát, valamint a társadalmi normákhoz igazodó, életkoruknak, érdeklődésüknek megfelelő szabadidős elfoglaltságok nyújtása.

A drogrevenió összetett személyiségfejlesztő munka, ezért abban a tantestület minden tagjának részt kell vennie, és kiemelten fontos az osztályfőnökök szerepe. Pedagógusainknak tisztában kell lenniük a legális-, illegális drogok fogyasztása mögött meghúzódó okokkal. Közre kell működniük a tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében. Tudniuk kell, mi a teendőjük, kompetenciájuk, ha szembesülnek a kábítószeres problémájával.

A szülő, a család a legfontosabb társ a tanulók érdekében végzett megelőző munkában, megfelelő előkészítés és információ-átadás után részvételükkel tudják támogatni az iskola programjait.

A pubertárs kortól kezdve fontos a kortárs csoport befolyása, amit a drogrevenió munkában is fel tudunk használni. (DÖK, kortárs segítők.)

A drogrevenió lehetséges szinterei

- Iskolai programok
  - Tanórai foglalkozások
    - Szaktárgyi órák témafeldolgozása
(Minden tantárgynak van konkrét csatlakozási pontja az egészségfejlesztéshez és így a drogrevenzióhoz.)
    - Osztályfőnöki órák
(Konkrét témakörök feldolgozása, ismeretátadás és interaktív gyakorlatok, esetelemzések. Az ismeretátadó órákhoz szükség esetén külső előadókat, szakembereket lehet hívni.)
  - Tanórán kívüli foglalkozások
    - Délutáni szabadidős foglalkozások
(Sportprogramok, vetélkedők, versenyek, játékos programok, témával kapcsolatos filmvetítések)
    - Szülői értekezletek
(Osztály-, évfolyam- vagy iskolaszintű, esetleg külső előadó, pl. orvos, pszichológus, rendőr, volt drogos.)
    - Értekezletek, esetmegbeszélések, tréningek
(Elsősorban a pedagógusok számára, de a DÖK, illetve a szülők képviselőit is meghívjuk, amikor a program, illetve a téma engedi.)
    - Pszichológussal végzett esetmegbeszélés (tanulók, szülők, pedagógusok)
- Iskolán kívüli rendezvények
  - Drogrevenziós rendezvények
  - Továbbképzések
  - Kortárs-segítőképzés
  - Kirándulások, sportprogramok

Az egészségneveléssel összefüggő, tanórán kívüli szakmai programok

- Védőnői ügyelet biztosítása;
- Egészségügyi szűrővizsgálatok;
- Egészségügyi felvilágosító előadások;

- Drogprevencióhoz kapcsolódó rendezvények;
- Osztálykirándulások, táborok;
- Kreatív, cselekedtető akciók (pl.: szemétszedés, faültetés);
- A külső programokhoz kötődően baleset-megelőzési felvilágosító előadások;
- Évente egy egészségnap.

A médiában megjelenő, mértéktelen fogyasztásra ösztönző reklámok hatásainak ellensúlyozására egyfajta módszer az iskola példamutatása; úgymint:

- Szelektív szemétygyűjtés megszervezése;
- Laboratóriumi veszélyes anyagok, szárazelemek gyűjtése;
- Környezetbarát, újrahasznosító anyagok használata;
- Takarékoság, takarékos megoldások alkalmazása (pl. energiatakarékos izzók, vízta-
karékos berendezések és eljárások, hőszigetelt nyílászárók stb.);
- Cserepes, élő növények az osztálytermekben, folyosókon.

Az egészségnevelési program megvalósítása elsősorban a tantestület elkötelezettségén, a személyes példamutatáson és azon múlik, hogy mennyire sikerül a családokat az általunk képviselt értékek és követelmények mellé állítani.

ad) A közösségfejlesztéssel, a szakképző intézmény szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

A személyiségfejlődés alapvető jellemzője az egyéni értékrend mint motívumrendszer, amely meghatározó szerepet játszik a személyiség működésének és viselkedésének szabályozásában. A személyiségfejlődés legfontosabb tétele a pozitív egyéni értékrend kialakulása, pozitív irányú változása, megszilárdulása. A pozitív szociális értékrend alapja a proszocialitás (a másik fél érdekeit figyelembe vevő, az önérdek és a másik fél érdekeinek kölcsönös, arányos érvényesülését szolgáló, szükség szerint a másik felet segítő magatartás), magja a másik ember, a másik csoport, a másik társadalom, az emberi faj létérdekeit figyelembe vevő, szükség szerint szolgáló, segítő magatartás, cselekvés.

Az iskola a tevékenységek és feladatok társas, csoportos helyzetbe hozásával segíti a pozitív szociális kommunikáció erősödését. Az osztályfőnök feladata a tanítványok kötődési hálójának megismerése, s ezen ismeret birtokában segítség nyújtása azoknak a tanulóknak, akiknek kötődési hálója szegényes. Segítségnyújtás ahhoz, hogy e tanulók képesek legyenek új kapcsolatok kiépítésére, kapcsolatrendszerük gazdagítására.

Csoportlétre, szervezeti és társadalmi létre való képesség – a közösségi nevelés bizonyos területein az iskola gazdag tevékenységrendszerrel bír, amelyek segítségével fejleszthetők a tanulói képességek: a nemzeti ünnepek életkorhoz illeszkedő megünneplése; önképzőkörök, öntevékeny diákcsoportok működése; csoportmunka alkalmazása a tanítási-tanulási folyamatban. A közösségi nevelés területén kiemelt szerepe van a kis közösségeknek, különböző csoportoknak: sportkörök, amatőr művészeti csoportok, szakkörök stb.

A szervezett osztályprogramok (kirándulás, színházlátogatás, összejövetelek, stb.), az iskola szabadidős foglalkozásai sok lehetőséget adnak az egyén és a közösség formálásához, formálódásához, a pozitív társas kapcsolatok kialakulásához, az érzelmi élet fejlesztéséhez.

A diákok képzési formától és életkortól függetlenül létrehozhatnak önképzőkört (alkotókört), bekapcsolódhatnak annak munkájába. Művészetekre vonatkozó pályázatokat írunk ki; munkáikat kiállítjuk, illetve megjelentetjük. A foglalkozások tanítási időben rendszeresek, nyaranta táborok is szervezhetők.

Az iskola hagyományaihoz tartozik a kétévente rendezett Karacs-nap, amikor osztályonként, csoportonként valamilyen színpadi produkciót adhatnak elő tanítványaink. Az erre való felkészülés a diákok és a tanárok közös munkáját, az együttműködés örömeit jelenti, az egymáshoz tartozást erősíti. Különleges színfolt az immár több éve sikeresen működő angol nyelvű diákszínjátás iskolánk életében.

Vers- és prózamondó versenyeket, népdaléneklési versenyt is szervezünk.

Az iskola stúdiója zenei és kulturális műsorok összeállítására egyaránt alkalmas technikai berendezéseket bocsát a tanulók rendelkezésére.

Az iskolai sportkör sokrétű, sokszínű sportolási lehetőséget biztosít a diákok számára: heti rendszerességgel vannak kézilabda- és szertornaedzések fiúknak és lányoknak. A kosarasok, a kispályás labdarúgást kedvelők részben spontán módon, részben szervezeten (pl. házi bajnokságok) délutánonként is sportolhatnak.

Kiemelkedő helyet foglalnak el a természetjárók és hegymászók rendszeres programjai. Hazánk és a környező országok természeti és kulturális értékeinek megismerésére nyílik lehetősége a tanulóknak ezeken a túrákon, kirándulásokon.

A színházlátogatás (rendszeres vagy alkalmi), az osztály-, iskolakirándulás, a balatonygyöröki üdülőtáborban szervezett programok, a szabadidő hasznos eltöltésén túl a nevelési program megvalósításában is nagy szerepet játszanak. Az egyén és a közösség érdekeinek képviselőit, az iskolai ügyekkel való foglalkozásra, programszervezésre vállalkozók, tehetséget érzők az osztályokon belül és az iskolai szinten is működő diákönkormányzat

munkájába kapcsolódhatnak be.

A város más intézményeivel (pl. zeneiskola, művelődési ház, városi könyvtár, múzeum, sportszakosztályok, helyi média) együttműködve még több lehetőséget tudunk biztosítani tanulóinknak személyiségük fejlődéséhez.

ae) Az oktatók feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

Az oktató (a tanár), mint a nevelő-oktató munka kulcsa

Az iskola világát személyes síkon a tanár jeleníti meg. Szépirodalmi művek, személyes emlékek sokasága bizonyítja, hogy a jó tanárok emlékét az emberek egy életen át magukkal viszik. Az iskola és a kedvelt tanár érzelmi szempontból is gyakran támaszt jelentett a szülők nem megfelelő bánásmódja vagy más okból eredő családi problémák esetén.

A jó tanári tevékenység lényege bizonyos mértékben megfoghatatlan, formális leírása aligha lehetséges, mint ahogyan visszatérő és megoldhatatlan kérdés a tanári alkalmasság kérdése is. A jó pedagógusoknak talán vannak közös vonásaik, a tanári munkának vannak átadható mesterfogásai. Kétségesek ugyanakkor azok a jelenlegi törekvések, amelyek a tanári felkészítést technikai feladatnak tekintik. Meggyőződésünk szerint sem a kommunikációnak, sem a konfliktusfeloldásnak, sem a megértő meghallgatásnak nincs olyan receptje, amely néhány hetes tanfolyamokon megtanulható. Sem az emberi helyzetek, sem maguk az emberek nem kezelhetők sematikus módon: a jó pedagógusok mindig egész személyiségükkel, nem pedig valamiféle magukra erőltetett szerep segítségével vesznek részt a helyzetek megoldásában.

Az elmúlt mintegy másfél évtizedben sajátos, ellentmondásos folyamatok zajlottak a tanári szerepvállalással kapcsolatban: a pedagógusok munkáját egyre inkább bürokratikus, jogi eszközökkel igyekeznek szabályozni, miközben a velük szemben támasztott elvárások, a felelősségvállalás egyre nagyobb. A valóságban a tanár-diák viszony egy határon túl nem szabályozható törvényi, jogi eszközökkel. A jogszabályok általános esetre vonatkoznak, az egyedi történés sohasem felel meg nekik, a végső döntés mindig a személyre vár. Emellett a döntéseket lehetetlenné teszi a jogszabályokkal való túlkorlátozottság, ami például megakadályozza, hogy a pedagógus szembeszálljon a kegyetlenkedő, egymást kihasználó gyerekekkel.

A tanulók és a szülők elvárásai alapján optimálisnak tartott pedagógiai képességek: az atmoszféra-, a biztonságteremtés képessége, a megértő magatartás, a magas fokú intelligencia,

valamint a jó apai és jó anyai képességek. A negatív, nemkívánatos jellemzők között soroljuk fel a megalkuvást, a konformizmust és az agresszív fölényeskedést.

A mai pedagógiai elméletek és javasolt módszerek között talán túlságosan is elsikkad az a tény, hogy a tanár egész személyiségével hat. Az értékközlés egyáltalán nem kizárólag verbális úton történik. Minden tevékenység, amit a tanár a diákokkal végez, valamilyen értelemben értékhordozó; általános viselkedése, magatartása, modora, hanghordozása az órán és a szünetben, öltözködése, kollégáival való kommunikációja a normaközvetítés egyik legfontosabb mechanizmusa, az azonosulás (pozitív vagy negatív) mintája – akkor is, ha nem kifejezetten tanári módszerekkel vagy szerepkörben lép fel. (Ezért nem volt teljesen értelmetlen, hogy a két világháború között a tanárookra vonatkozó előírások között szerepelt a rendezett külső és bizonyos magatartási szabályok betartásának követelménye.) Ha a gyerekek azt látják, hogy a tanár nem avatkozik az ügyeikbe, nem segít megoldani a konfliktusokat, nem képvisel értékeket, akkor ők is ugyanígy fognak viselkedni. Elkerülhetetlen tehát, hogy bizonyos közösségi értékeket a tanárok tudatosan képviseljének.

Az oktatók feladatai

Az oktatók tanórai és tanórán kívüli munkáját a központi szabályozásban (törvények, rendeletek), valamint az iskolai alapküldetésben (szakmai program, szmsz, házirend) leírtak szerint kell végeznie. Etikai irányelvként tagintézményünk oktatói elfogadják a szabályozókban foglaltakat. A munkavállaló munkakörébe tartozó feladatokat, jogokat, köteleességeket az szkt. részletesen tartalmazza.

Ezzel összefüggésben:

1. Az oktatók alapvető feladatai

- A magasabb jogszabályokban, a szakmai programban, a szervezeti és működési szabályzatban, valamint a tagintézmény más belső szabályzatában és vezetői utasításában előírt pedagógiai és adminisztratív feladatok ellátása.
- Heti teljes munkaidejének nyolcvan százalékát (kötött munkaidejét) az tagintézmény- vezető által meghatározott feladatok ellátásával töltése.
- Heti teljes munkaidejének ötvenöt-hatvanöt százalékában (neveléssel-oktatással leköötött munkaidejében) tanórai és tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások tartása.

- Kötött munkaidejének neveléssel-oktatással lekötött munkaidején felőli részében a nevelést-oktatást előkészítő, a neveléssel-oktatással összefüggő egyéb feladatokat, tanulói felügyeletet, továbbá eseti helyettesítés ellátása.
- A tanítási órák és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások pontos és eredményes megtartása.
- Aktív részvétel a nevelőtestület értekezletein, valamint a szakmai munkaközösségek munkájában.
- Aktív részvétel az éves munkaterv szerinti rendezvényeken.
- A tudomására jutott hivatali titok megőrzése.
- A jogszabályokban meghatározott határidőkre az előírt minősítések megszerzése.
- Az iskola céljainak képviselése a tanulók és a szülők előtt.
- A pedagógusra bízott osztályterem, szaktanterem gondozottságának és pedagógiai szakszerűségének figyelemmel kísérése.

2. A tanórai és a tanórán kívüli oktató-nevelő munka, tanulásirányításhoz kapcsolódó feladatok:

- Tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások megtartása,
- A tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások éves tervének elkészítése (tanmenetek, éves programok),
- Előzetes felkészülés a tanítási órákra és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozásokra,
- A motiválás, a differenciálás, a tanulói aktivitás változatos formáinak alkalmazása a tanítási órákon,
- Változatos szervezeti formák alkalmazása a tanítási órákon,
- A tanulók életkorához és a didaktikai feladatokhoz megfelelően illeszkedő módszerek, szemléltetés, ellenőrzés és értékelés alkalmazása a tanítási órákon,
- A tanulók aktív munkájának és megfelelő magatartásának biztosítása a tanítási órákon és a különféle iskolai foglalkozásokon,
- Az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatása, gyakoroltatása a tanítási órákon,
- A helyi tanterv követelményeinek elsajátítása a nevelő által tanított tanulók körében.

3. A tehetséges tanulók gondozásához kapcsolódó feladatok:

- Egyéb (tanórán kívüli) fejlesztő foglalkozások szervezése a tehetséges tanulók részére,
- Iskolai tanulmányi, sport és kulturális versenyek, vetélkedők, bemutatók, pályázatok önálló szervezése, segítség a szervezésben,
- Részvétel az iskolai tanulmányi, sport és kulturális versenyeken, vetélkedőkön, bemutatókon,
- A tehetséges tanulók részvételének biztosítása és felkészítése a különféle iskolán belüli versenyekre, vetélkedőkre,
- A tehetséges tanulók részvételének biztosítása és felkészítése a különféle iskolán kívüli versenyekre, vetélkedőkre.

4. A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók gondozása, eredményes fejlesztése

- Egyéb (tanórán kívüli) fejlesztő foglalkozások szervezése a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók részére.
- Az **EFOP -3.1.10-17-2017-0003 „Lépj előrébb az életben!”** pályázat keretében a tanulók képességének a megerősítése. A következő kompetenciák segítségével:
  - Szövegértés/szövegalkotás
  - IKT használata
  - Szociális
  - Idegen nyelvi
  - Matematikai
- A gyermekvédelmi feladatok osztályfőnökök általi ellátása a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók körében.
- A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók korrepetálása, segítése, mentorálása.

- A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók felkészítése javító vagy osztályozó vizsgára.

5. A tanulók tanórán kívüli foglalkoztatása

- Szabadidős programok szervezése iskolán kívül (pl. színház-, múzeumlátogatás, kirándulás).
- Szabadidős programok szervezése iskolán belül (pl. klubdélután, karácsonyi ünnepség).
- Iskolai rendezvények, ünnepélyek, évfordulók megrendezése.
- A nevelők, gyerekek és szülők együttműködését, kapcsolatát erősítő (közös) programok.

6. Az iskolai diákönkormányzat működtetésében való aktív részvétel

- Az iskolai diák-önkormányzati munka egy-egy részterületének irányítása, segítése.
- Az iskolai diákönkormányzat programjainak önálló szervezése, segítség a programok szervezésében, részvétel a programokon.
- Iskolai szintű kirándulások, táborok önálló szervezése, segítség a szervezésben, részvétel a kirándulásokon, táborokon.

7. Munkafegyelem, a munkához való viszony

- A munkaköri köteleességek teljesítése.
- Az ügyeleti munka pontos, felelősségteljes ellátása az óráközi szünetekben.
- Pontos adminisztrációs munka. A formai követelmények, a határidők betartása.
- Az egyes tanév közben adódó feladatok pontos, határidőre történő megoldása.

8. Folyamatos, aktív részvétel a nevelőtestület és a szakmai munkaközösség tevékenységében

- Feladatvállalás a munkaközösség, a nevelőtestület aktuális feladataiban.
- Részvétel a különféle feladatok megoldására alakult nevelői munkacsoportokban.
- Oktatási segédanyagok, szemléltető és mérőeszközök kidolgozása, közreadása.
- Belső továbbképzések, előadások, bemutató órák szervezése, megtartása.

9. Továbbtanulásban, továbbképzésekben való részvétel, önképzés

- Másoddiploma megszerzésére irányuló továbbtanulásban való részvétel.

- Továbbképzéseken való részvétel.
- A továbbképzéseken tanultak átadása a nevelőtestület tagjainak.
- Publikációk szakmai (pedagógiai, szaktárgyi) témákról folyóiratokban, kiadványokban.

10. Az iskolai munka feltételeinek javítása

- Pályázatok összeállítása, pályázatokon való részvétel.
- Bekapcsolódás az eredményes pályázatok megvalósításába.
- Az iskolai alapítvány működésének segítése.
- Az iskolai munka javítása új ötletekkel, az ötletek kivitelezése, megvalósítása (innováció).
- Az oktatáshoz kapcsolódó szemléltető eszközök tervezése, kivitelezése.
- Az iskola épületének, helyiségeinek dekorálása.

11. Részvétel a nevelőtestület szakmai életében, a döntések előkészítésében és végrehajtásában

- Részvétel az adott tanév munkatervében meghatározott feladatok ellátásában.
- Részvétel a nevelőtestület szakmai (pedagógiai) döntéseinek előkészítésében.
- Önkéntes feladatok vállalása a nevelőtestületi feladatok megoldásában.

12. Aktív részvétel a nevelőtestület életében

- A pályakezdő (gyakornok) vagy az iskolába újonnan került nevelők munkájának, beilleszkedésének segítése.
- Önkéntes feladatvállalások a nevelőtestület közösségi életének; rendezvényeinek szervezésében, a szervezés segítése.
- Részvétel a nevelőtestület közösségi életében, rendezvényeiken.

13. Az iskola képviselete

- A szülői szervezet által szervezett rendezvények segítése.
- Részvétel a szülői szervezet által szervezett rendezvényeken.
- Bekapcsolódás az iskolán kívüli szakmai-pedagógiai szervezetek tevékenységébe.
- Bekapcsolódás az iskolán kívüli érdekképviseleti szervezetek tevékenységébe.
- A település rendezvényein, eseményein való részvétel.

- Aktív részvétel, tisztségek vállalása a település társadalmi, kulturális, sport életében, civil szervezeteiben.

14. A vezetői feladatok ellátása

- Vezetői feladatok vállalása a nevelőtestület szervezeti életében.
- Az egyes vezetői feladatok (tervezés, szervezés, a végrehajtás irányítása, ellenőrzés, értékelés) lelkiismeretes ellátása.
- A vezetőre bízott közösség formálása, az emberi kapcsolatok javítása.

15. Megfelelő kapcsolat kialakítása a tanulókkal, a szülőkkel és a pedagógus kollégákkal

- A tanulók, a szülők és a pedagógus kollégák személyiségének tiszteletben tartása.
- Elfogadást, figyelmet, megértést, jóindulatot sugárzó stílus, hangnem és viselkedés a tanulók, a szülők és a pedagógus kollégák felé.
- Pedagógiai tanácsadás a tanulóknak és a szülőknek.
- Kellő figyelem, érdeklődés, megbecsülés és jóindulat a nevelőtársak felé (a pedagógus kollégák segítése, a tapasztalatok átadása, észrevételek, bírálatok elfogadása).

Az osztályfőnöki munka tartalma

Minden oktató munka egyszersmind nevelőmunka is. Az ismeretek, a készségek, a képességek elmélyítése során sokféle nevelő hatás éri a tanulókat. Bármilyen színes és tartalmas is a tanítási órák tananyaga, a szükséges nevelési hatásokat, a tanulók személyiségének sokoldalú fejlesztését csak gondosan egymásra épített nevelési tartalmakkal lehet megvalósítani. Ezt a munkát pedig az osztályfőnöknek kell összehangolnia, irányítani. Osztályfőnök nélkül nincs iskola.

Az osztályfőnöki munka három fontos feladatkört ölel fel:

- ügyviteli (adminisztrációs) teendők ellátása,
- szervezési, koordinációs feladatok végrehajtása,
- közvetlen nevelő munka.

Az osztályfőnök munkája során igyekszik céltudatosan összehangolni az iskolai és az iskolán kívüli nevelési tényezőket, pedagógiai törekvéseket. Legfőbb feladata természetesen az, hogy a reá bízott osztályt tervszerűen irányítsa, vezesse. Ő az, aki a tanulókkal közösen tervezi, elemzi és alakítja az osztály életét, biztosítja annak bekapcsolódását az iskola egészé-

nek nevelési rendszerébe.

Az osztályfőnök figyelemmel kíséri a tanulók iskolai és iskolán kívüli életét is, tudomása van egészségi állapotukról, rendszeres szabadidős elfoglaltságaikról, családi körülményeikről. Ahhoz, hogy az osztályfőnök munkája eredményes legyen, ismernie kell tanulóinak szüleit, s a család attitűdjeit. Mindebből következik, hogy az osztályfőnöknek, az osztályfőnöki óráknak, az osztállyal való közvetlen érintkezésnek rendkívül fontos a szerepe.

Ha az osztályfőnök az iskolai munka központi szereplője, akkor ennek a munkának a tengelyében az osztályfőnöki óra áll. Az osztályfőnöki órákon sajátos rendszerező, szintetizáló módszerrel kerül sor a tanulók nevelésében szerepet játszó nevelési tartalmak, témakörök feldolgozására. Elengedhetetlen a tanulók aktív részvétele, mind az óra előkészítésében, mind a nevelési téma feldolgozásában. Az osztályfőnöki óra a helyes vitakultúra kialakításának nélkülözhetetlen gyakorló terepe. Színesítheti, változatossá teheti az osztályfőnöki órákat, ha az előadók meghívott szakemberek, akik pl. az egészséges életmódról, a fiatalkori bűnözésről, vallási ismeretekről tartanak hiteles szakszerű tájékoztatást.

Az osztályfőnök feladatai:

- szülőkkel és az osztályban tanító tanárokkal együttműködve törekszik arra, hogy minél jobban megismerje és fejlessze tanítványai személyiségét,
- figyelemmel kíséri és értékeli az osztályközösség alakulását és az osztály tanulmányi munkáját, számon tartja a versenyeredményeket,
- él a dicséretnek, illetve az elmarasztalás lehetőségével,
- legkésőbb félév, illetve év vége előtt 30 nappal értesíti az elégtelenre álló tanulók szüleit,
- figyelemmel kíséri és irányítja a tanulók tanítási órán kívüli iskolai elfoglaltságát,
- elkészíti éves munkatervét, amely tartalmazza az osztályfőnöki órák programját,
- év elején megismerteti a tanulókkal az intézmény éves munkatervét, a házirendet, ügyel a házirendben foglaltak betartására,
- a nevelőtestületi tájékoztatókon elhangzó, a tanulókat érintő információkat átadja,
- közreműködik az osztály diákéletének alakításában, segíti az iskolai programok szervezését,
- a nemzeti, iskolai megemlékezéseken, ünnepeken a vállalt/ráosztott feladatokat elvégzi,
- jelen van és felügyel osztályának tanításon kívüli iskolai programjain,
- tájékoztatja a szülőket a tanuló személyiségének fejlődéséről, tanulmányi munkájáról, magatartásáról és hiányzásairól,

- a hiányzásokat figyelemmel kíséri, előkészíti a szükséges értesítéseket,
- félévenként legalább egy alkalommal szülői értekezletet tart,
- előkészíti az egy osztályban tanító tanárok értekezleteit és az osztályozó értekezleteket, és azon áttekinti az osztály munkáját, értékeli az egyes tanulókat,
- elvégzi az osztállyal kapcsolatos adminisztrációs munkákat (törzslap, osztálynapló kitöltése, vezetésének ellenőrzése, hiányzások havonkénti, félévenkénti összesítése, statisztikai adatszolgáltatás, szakiskolai ösztöndíjhoz adatszolgáltatás, félévi értesítők, év végi bizonyítványok kitöltése, pótvizsgálóval, osztályozóvizsgálóval kapcsolatos adminisztráció, az ellenőrzők vezetésének havonkénti ellenőrzése, stb.),
- a hiányzó érdemjegyekre felhívja a szaktanár, szükség esetén az tagintézmény-vezető helyettes figyelmét
- segíti a szociálisan rászoruló tanulók anyagi támogatásának (pl.: alapítvány, étkezés, tanulmányi ösztöndíj) intézését,
- ellátja a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatait,
- ha az osztályban kollégista van, kapcsolatot tart a kollégiumi nevelőtanárokkal.

Az osztályfőnöki munka tervezése

Az osztályfőnök osztályfőnöki nevelő munkáját a minden tanév elején összeállított osztályfőnöki munkaterv alapján végzi.

Az osztályfőnöki munkaterv felépítése

- a) A tanév elején összeállított munkaterv
  - Az előző tanév végi értékelés az osztályközösség fejlődéséről.
  - Tanév eleji statisztikai adatok az osztályról.
  - Osztályfőnöki tanmenet (az osztályfőnöki órák éves terve).
  - Tervezett tanórán kívüli programok az adott tanévre havi bontásban.
  - Tervezett fogadó órák és szülői értekezletek az adott tanévre. Az egyes szülői értekezletek tervezett témái.
  - Az osztály diákközösségének vezetői.
  - Az osztályban működő szülői szervezet vezetői.
- b) Az osztályfőnöki munkatervhez csatolt dokumentumok a tanév folyamán
  - Első félévi és tanév végi osztálystatisztika.
  - Első félévi és tanév végi értékelés az osztályközösség fejlődéséről.

- Jelenléti ívek és feljegyzések a szülői értekezletekről.

Az osztályfőnök által készített statisztikák, jelentések az osztályról

Tanév eleji statisztikai adatok az osztályról

- Tanulók száma, ebből leány
- Állami nevelt (gondozott)
- Hátrányos helyzetű, ebből halmozottan hátrányos helyzetű tanuló
- Tanulási, magatartási, beilleszkedési zavarral küzdő tanuló
- Sajátos nevelési igényű tanuló
- Az iskolában étkező, ebből normatív támogatásban részesülő tanuló
- Az iskolába járás alól felmentett tanuló (magántanuló)
- Egyes tantárgyakból az értékelés alól felmentett tanulók
- Más településről bejáró tanuló
- Nem magyar állampolgár
- Évfolyamismétlő

Statisztikai adatok az első félév és a tanév végén az osztályról

- Tanulók száma
- Osztályozott tanulók száma és aránya
- Osztályozatlan tanulók száma és aránya
- Az egyes tantárgyakban elért osztályzatok száma és a tantárgyak osztályátlaga
- Az osztály tanulmányi átlaga
- Kitűnő tanulók száma és aránya
- Szaktárgyi dicsérek száma tantárgyanként a tanév végén
- Példamutató magatartásért adott dicsérek száma a tanév végén
- Példamutató szorgalomért adott dicsérek száma a tanév végén
- Egy tantárgyból bukott tanulók száma és aránya
- Két tantárgyból bukott tanulók száma és aránya
- Három tantárgyból bukott tanulók száma és aránya
- Évfolyamismétlésre (vagyis háromnál több tantárgyból) bukott tanulók száma és aránya
- A bukások száma tantárgyanként
- A tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyek eredményei

- Iskolán belüli versenyek eredményei (iskolai versenyeken részt vett tanulók száma és az elért helyezések)
- Iskolán kívüli versenyek eredményei (iskolán kívüli versenyeken részt vett tanulók száma és az elért helyezések)

A tanulói közösségek (osztályközösségek) tevékenységének, fejlődésének értékelési szempontjai az első félév és a tanév végén

- Az osztályközösség életét jellemző legfontosabb adatok (létszám, fiúk-lányok aránya, új tanulók, távozók).
- Az osztály szociális összetétele (a családok szociális helyzete, a családok kulturális elvárásai, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók, gyermek- és ifjúságvédelmi munka).
- A tanulási teljesítmény (tanulmányi átlageredmények, tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, a bukások, a tehetséges tanulók eredményei).
- Az osztályközösség társas szerkezete, a közösség rétegződése, struktúrája.
- Neveltségi szint (magatartás, társas viselkedés, beilleszkedési és magatartási nehézségekkel küzdő tanulók).
- A közösségi tevékenység (önkormányzás szintje, közös programok és rendezvények felsorolása, egyéb (tanórán kívüli) foglalkozásokon való részvétel).
- A szülői házzal való kapcsolat (a családlátogatások és a szülői értekezletek tapasztalatai, a szülők nevelési elvei, a szülők kapcsolata az iskolával).
- Minden felsorolt területen belül meg kell határozni az alapvető pedagógiai feladatokat:
  - Milyen változások történtek az előző értékelés óta eltelt időszakban?
  - Milyen új problémák jelentkeztek az előző értékelés óta eltelt időszakban?
  - A problémák megoldásának érdekében milyen beavatkozás látszik célszerűnek?

Az osztályfőnöki órák témái

a) *Kötelezően minden osztályban feldolgozásra kerülő témák a tanév legelső osztályfőnöki óráin*

- A házirend szabályainak megbeszélése.
- Az osztályközösség belső szabályainak megbeszélése, rögzítése.
- Balesetvédelmi, tűzvédelmi szabályok ismertetése, visszakérdezése.
- Az osztályközösség diákvezetőinek megválasztása.

- Az iskolai munkatervből az osztályt érintő feladatok ismertetése.
- Az iskola környékére vonatkozó közlekedési ismeretek és veszélyhelyzetek megbeszélése.
- A kerékpáros közlekedés szabályai.

b) Kötelezően minden osztályban feldolgozásra kerülő témák

- Félévente egy alkalommal egészségvédelmi téma (helyes táplálkozás; az alkohol- és kábítószer fogyasztás, a dohányzás káros hatásai a szervezetre; a személyes higiénia; a szexuális fejlődés) az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vételével.
- Elsősegély-nyújtási alapismeretek: teendők közlekedési baleset esetén, segítségnyújtás baleseteknél; a mentőszolgálat felépítése és működése; a mentők hívásának helyes módja.
- Évente egy alkalommal az elsősegély-nyújtás alapismereteinek gyakorlati elsajátítása céljából az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele.
- Az osztály félévi munkájának és magatartásának értékelése az első és a második félév végén.
- Pályázatokon való részvétel lehetőségének ismertetése.
- Megemlékezés nemzeti ünnepeinkről október 23-án és március 15-én.
- Megemlékezés a magyar kultúra napjáról, a kommunista és egyéb diktatúrák áldozatainak emléknapjáról, a költészet napjáról, a holokauszt áldozatainak emléknapjáról, a Föld napjáról és a Nemzeti Összetartozás Napjáról.
- Megemlékezés az iskola névadójáról.
- Osztálykirándulás előkészítése.

A magatartás és szorgalom értékeléséről

A magatartás és szorgalom értékelésekor a tanulók személyiségének minden rétegére, legfontosabb jellemvonásainak alakulására figyelünk életkori sajátosságaihoz igazodva. Mindenekelőtt hangsúlyozzuk, hogy a diákokat nemcsak a felnőttek nevelhetik, hanem önmaga is sokat tehet személyisége fejlesztéséért. A kívánatos irányokat megjelöljük, s a magatartási és szorgalmi jegyek megállapításakor azt mérlegeljük, ki hogyan építi önmagát.

Magatartás

- A tanuló reális önismeretre törekedjen, legyen tisztában jó és rossz tulajdonságai-
val!
- A jellemformálás legbiztosabb alapja az önfegyelem, ezért azt folyamatosan erő-
sítse!
- A tanulói jogviszonyból eredő kötelességeit teljesítse, életkorának megfelelő mun-
kafegyelmet tanúsítson!
- Érezzen felelősséget a saját és társai sorsának alakulásáért!
- Jellemezze érzékenység az egyéni és közösségi problémák iránt, realitásérzék a
helyzetelemzésben, kezdeményezőkézség, ötletesség a megoldáskeresésben!
- Legyen határozott, bátor a pozitív lehetőségek választásában a negatív kihívások
elutasításában! Fejlessze kudarctűző képességét, egészséges küzdésvágyát!
- A környezetében zajló eseményekről, változásokról önálló állásfoglalásra, ítéletal-
kotásra, a véleménynyilvánításban igazságosságra törekedjen! Mások elgondolása
iránt tanúsítson türelmet! Fogadja el a segítő szándékú kritikát, a jogos bírálatot
felnőttől, diáktárstól egyaránt! Bátran mondjon kritikát, de azt megfelelő hang-
nemben és megalapozottan tegye!
- Ha rátermettséget, elhivatottságot érez rá, vállaljon a közösségben szervező, irá-
nyító munkát, érdekképviselőt!
- Kölcsönös tiszteleten, őszinteségen, bizalmon, jó szándékon alapuló emberi kap-
csolatokat teremtsen! Mind a felnőttekkel, mind a társaival való érintkezését az
alapvető illemszabályok megtartása jellemezze!
- Közösségben alkalomhoz illő ruhában jelenjen meg, az iskolában, a kollégiumban,
az iskolai és iskolán kívüli rendezvényeken, a tömegközlekedési eszközökön alka-
lomhoz illően viselkedjen!
- Anyanyelvét igényesen használja, az adott beszédhelyzetnek megfelelő kifejezés-
módot válassza meg!
- Egészségmegőrző életmód és célszerű időbeosztás kialakítására törekedjen! Fo-
lyamatosan eddze fizikai és szellemi teherbíró képességét!
- Szeresse, védje és kímélje a természeti és a mesterséges környezetet!
- Legyen nyitott az új ismeretek fogadására, a világ jelenségeinek a megismerésére
és megértésére! Vegyen aktívan részt a tanítási, a fakultatív és szakköri órákon!

- Az önművelődési igényt tartsa ébren, fejlessze; érdeklődési irányultságának megfelelően önálló ismeretszerzésre törekedjen az iskolai kereteken kívül is!
- Tartós akarat jellemezze a kevésbé érdekes, nehezebb anyagrészek elsajátításában!
- Adottságait, képességeit a lehetőségeihez mérten a legmagasabb szintre fejlessze!
- Sajátítsa el az eredményes egyéni tanulás módszereit! Folyamatosan, rendszeresen tanuljon, a hiányosságait pótolja!
- Érdeklődése szerint vegyen részt iskolai, lakóhelyi, országos szaktárgyi versenyeken, vetélkedőkön, mérkőzéseken!
- Tudatosan fejlessze anyanyelvi és idegen nyelvi kommunikációs készségét!
- Céltudatosan készüljön a választott pályára, szakmára, az alap-, az érettségi és a felvételi vizsgákra!

A **magatartás** érdemjegy kialakításkor szem előtt tartjuk a következő szempontokat:

	Magatartás	Példás (5)	Jó (4)	Változó (3)	Rossz (2)
1.	Aktivitás, példamutató	igen magas fokú	közepes	gyenge	negatív vagy romboló
2.	A közösségi célok érdekeinek figyelembevétele – munkában való részvétel	igen élen jár	ellene nem vét aktívan részt vesz	ingadozó közömbös	szemben áll érdektelen
3.	Hatása a közösségre	pozitív	befolyást nem gyakorol	nem árt	negatív
4.	Törődés társaival	gondos, segítőkész	segítőkész	ingadozó	közömbös, gátló
5.	Házirend betartása	betartja, arra ösztönöz	betartja	részben tartja be	sokat vét ellene
6.	Viselkedés, hangnem	kifogástalan	kívánnivalót hagy maga után	udvariatlan, nyegle	durva, gorrumba
7.	Fegyelmezettség	nagyfokú	megfelelő	gyenge	elégtelen

Magatartásból adott érdemjegyek feltételei

Példás érdemjegyet kap az a tanuló, aki

- közösség alakítását, fejlődését munkájával, jó kezdeményezéseivel, véleményének megfelelő nyilvánításával, valamint példás viselkedésével elősegíti és társait is erre ösztönzi,
- szereti a közösségi életet, szívesen tevékenykedik érte és benne,
- a Házirendet megtartja, társait is erre ösztönzi,
- nevelőivel, társaival szemben tisztelettudó, udvarias,
- fegyelmezett, megbízható, pontos, segítőkész.

Jó érdemjegyet kap az a tanuló, aki

- részt vesz a közösségi életben, a rábízott feladatokat elvégzi, iskolai és iskolán kívüli viselkedése ellen általában nincs kifogás,
- a Házirendet és az iskolai együttélés szabályait megtartja,
- nevelőivel, társaival szemben tisztelettudó, udvarian,
- fegyelmezett, segítőkész, általában megbízható, pontos.

Változó érdemjegyet kap az a tanuló, aki

- a közösségi munkában csak vonakodva vesz részt, alakítására nincs befolyással, viselkedésével szemben kifogás merül fel, de igyekszik javulni,
- a Házirendet és egyéb szabályzatokat csak ismételt, állandó figyelmeztetéssel tartja be,
- nevelőivel, társaival szemben nem udvarias és nem tisztelettudó,
- társai viselkedését közömbösen nézi, nem segít,
- fegyelme ingadozó, munkája pontatlan.

Rossz érdemjegyet kap az a tanuló, aki

- munkájával a közösség fejlődését hátráltatja, iskolai és iskolán kívüli viselkedésével rossz példát mutat társainak, hibáit nem látja be,

- közösségi munkát nem végez, másokat is visszatart, szándékosan árt a közösségnek,
- a Házirendet nem tartja meg ismételt figyelmeztetések ellenére sem,
- nevelőivel, társaival szemben tiszteletlen, udvariatlan, nyegle,
- figyelmeztetlen, durván beszél, verekszik.

A szorgalom érdemjegy kialakításakor szem előtt tartjuk a következő szempontokat:

	Szorgalom	Példás (5)	Jó (4)	Változó (3)	Hanyag (2)
1.	<u>Tanulmányi munka</u>	igényes	figyelmes	ingadozó	hanyag
2.	Munkavégzés	kitartó, pontos, megbízható	rendszeres	rendsztelen	megbízhatatlan
3.	Általános tantárgyi munkavégzés Önálló munkavégzés	mindent elvégez	ösztönzésrendszeresre dolgozik	önállótlan	feladatait nem végzi el
4.	Többféle feladatot vállal-e?	igen	keveset	ritkán	nem
5.	Munkabeosztás: - önellenőrzés - önálló munkavégzés	igen jó	jó	közepes	gyenge vagy nincs
6.	Tanórán kívüli információk felhasználása	igen, sokszor rendszeresen	előfordul	ritkán	egyáltalán nem

A szorgalmat minősítő osztályzat tartalma

Példás

1. Tanulmányi munkában:

Figyelembe kell venni a tanulmányi munka tényezőit:

- életkörülmények helyzetét,
- képességek szintjét.

Igényli tudása bővítését: céltudatosan és ésszerűen szervezi meg munkáját. Munkavégzése pontos, megbízható.

Minden tárgyban elvégzi feladatait.

2. Önállóság szintje: önálló a munkában, önellenőrzése rendes.

3. Kötelességtudata: magas fokú, munkatempója állandó, lankadatlan, mindig felkészült, figyel, érdeklődik.

4. Érdeklődése: az iskolán kívüli ismeretanyagra is kiterjed. Egyes iskolai tárgyokban a tananyagon felül is produkál.

Jó

1. Figyel az órákon, házi feladatait lelkiismeretesen elvégzi. Az órákra lelkiismeretesen készül fel. Rendszeresen és megbízhatóan dolgozik.

2. Ösztönző hatásokra: rendszeresen dolgozik és ellenőrzi önmagát. Tudja, hogy mihez kell segítséget nyújtania.

3. Általában felkészül, de különösebb érdeklődést nem árul el.

4. Érdeklődése megmarad az iskolai tananyag keretein belül.

Változó

1. Munkája ingadozó, időszakonként dolgozik, máskor figyelmetlen, pontatlan.

2. Önállótlán, csak utasításra kezd munkához, nem ellenőrzi önmagát.

3. Munkája változékony jellegű.

4. Szétszórtság jellemzi.

Hanyag

1. Figyelmetlenül dolgozik, megbízhatatlan, feladatait nem végzi el.

2. Nem hajlandó munkavégzésre.

3. Nem törődik kötelességeivel.

4. Érdektelenség, teljes közöny jellemzi.

Megjegyzés: a 2., 3., 4. szempontnál figyelembe kell venni az életkori sajátosságokat.

af) A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

Iskolai nevelő és oktató munkánk egyik alapvető feladata a kiemelt figyelmet igénylő tanulók fejlesztése, melynek alapja a tanulók egyéni képességeinek, fejlettségének, ismereteinek figyelembe vétele, a differenciálás; valamint különféle egyéni fejlesztő módszerek és szervezeti formák alkalmazása a tanítási folyamatban.

Munkánk során kiemelten kezeljük

- a sajátos nevelési igényű;
- a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő;
- a kiemelten tehetséges;
- a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű

tanulók egyéni fejlesztését.

Tehetséges gyerekek oktatása

A tehetségkutatás, tehetséggondozás napjaink egyik kiemelt feladata. Fogalma némileg devalválódott, bár aligha létezett valaha is „örök érvényű” jelentése. Tehetségről akkor beszélünk, ha egy egyén valamilyen területen az átlagosnál kiemelkedőbb teljesítményre képes. A tehetség természete, a tehetséges gyerekek nevelésének kérdései állandó viták tárgyát képezik.

A tehetség iskolai kibontakoztatásában két fő módszercsoport alakult ki: a gazdagítás, illetve a gyorsítás. E két módszer elsősorban az iskolai tantárgyakhoz kötődő tehetségeknél

alkalmazható. A gazdagítás esetében a tehetséges gyerekek különleges, képességeiknek megfelelő feladatokat kapnak, bár a többi gyerekekkel együtt tanulnak. A gyorsítás jelentheti az iskolarendszeren való gyorsabb áthaladást vagy a tehetséges gyerekek külön osztályokban való képzését.

A motiváltság és a siker vágya nélkül aligha létezik tehetség, a verseny mérsékelt jelenlétére szükség van a tehetség kibontakoztatásához. Az állandó, erős verseny azonban a gyerekek egy része számára súlyos megterhelést okozhat.

A kreatív, különleges képességekkel rendelkező gyerekeknek a legtöbb esetben alkalmazkodási nehézségeik vannak. Gyakran folyamatos kritika tárgyává teszik vagy önkényesen kezelik a szabályokat, nehezen „konformizálhatóak”, ritkán fogadják el fenntartás nélkül a felnőtt tekintélyt. Társaik körében gyakran népszerűtlenek bizarr viselkedésük vagy a mások számára nehéz feladatokban tanúsított könnyedségük miatt, bár az elutasítás rajongással váltakozhat.

A tehetség, a képesség kibontakoztatását segítő tevékenység

A 10. évfolyam végéig főleg az általános képességek fejlesztését, a 11. évfolyamtól pedig a speciális képességek elmélyítését tartjuk fontosnak. Törekszünk arra, hogy a 10. év végéig tartó folyamat alatt kialakuljon a speciális érdeklődés, de közben a tanulók nyitottsága megmaradjon. Iskolánk, tanáraink az önbizalmat, motivációt, aktivitást erősítve segítik a tehetség kibontakozását.

A képesség- (személyiség-) fejlesztést elképzelhetetlennek tartjuk ismeretek, intellektuális képzés nélkül, ahogy egy ókori bölcs megfogalmazza: „Gondolkodás nélkül tanulni nem érdemes, ismeretek nélkül gondolkodni veszélyes.”

A hatosztályos gimnáziumi képzést az 1992/93. tanévtől azért indítottuk, hogy a térségben élő átlagosnál képzetesebb, tanulni vágyó, tehetséges gyerekek magasabb szintű oktatása megvalósulhasson.

A tananyag összetételének, belső arányainak ésszerűbb meghatározásával, az egyes ismeretek (tantárgyak) közötti részleges integrációs törekvéssel felszabaduló időt és energiát a tananyag elmélyítésére használjuk föl. Tehát nem annyira (nem csupán) a tananyag mennyiségének növelésével, mint inkább az elsajátítás mélységével, a fokozatosan nagyobb önállóságot, alkotó jellegű tevékenységet is igénylő feladatok adásával fejlesztjük a képességeket.

A négyosztályos gimnázium emelt óraszámú, képzései lehetővé teszik, hogy a tanulók

az általános iskolai ismereteikre alapozva, érdeklődésüknek megfelelően már a 9. évfolyamtól magasabb óraszámú, magasabb követelményszintnek megfelelően tanulhassák a választott tantárgyat.

Az iskola hagyományainak megfelelően emelt óraszámú képzést indítunk matematikából, angol és német nyelvből, valamint biológiából és kémiából.

Amennyiben a diákok érdeklődése megváltozik, vagy teljesítményük huzamosan (1 tanév) alatta marad a csoport szintjének, alaptantervi csoportban folytathatják az adott tárgyból tanulmányaikat.

A 11. és a 12. évfolyamon a kötelezően és a szabadon választható tantárgyakból érettségi-felvételi előkészítőket szervezünk.

Kimagasló teljesítményű tanulókkal való foglalkozásra az alaptantervi osztályokban is nyílik lehetőség: egyéni (plusz) feladatok, valamint kooperatív csoportmunka szervezése során (heterogén csoportban pl. a gyengébbek segítése).

Egy-egy tantárggyal, témával a tanórákon kívül szakkörökön, versenyekre való felkészítőkön is foglalkozhatnak tanári irányítással diákjaink rendszeresen vagy alkalomszerűen.

A társaiknál gyorsabban haladó diákoknak lehetőségük van arra, hogy önálló tanulásal osztályozóvizsgára készüljenek föl. Az önálló, egyéni munkák elvégzését az iskola könyvtárai, a számítógépes és internetes termek is segítik.

Ha csak egy, illetve néhány tanuló szeretne valamely tárggyal versenyszinten foglalkozni, számukra egyéni konzultációt biztosítunk az alapvetően önálló munka segítésére.

Valamennyi tárgyból figyelemmel kísérjük az országos és megyei tanulmányi versenyeket (szaktanárok, munkaközösségek), két évente a tanulók igényei szerinti tantárgyakból házi versenyeket szervezünk.

Az idegen nyelveket, az informatikát csoportbontásban tanítjuk.

A tehetséggondozás folyamatszabályozását a Nevelési program 2. számú melléklete tartalmazza.

Beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységek

A nevelésnek a feladata segíteni minden ember személyiségének optimális kifejlődését, egyéni sajátosságainak, képességeinek kibontakoztatását. Ennek az individualizációnak teljes egységben kell megvalósulnia a szocializációval, a személyiség pozitív közösségi kiteljesedésével.

A szocializáció az a folyamat, melynek során az egyén beilleszkedik a társadalomba, át-

veszi a társadalmi normákat, az alapvető emberi viselkedési szabályokat, elsajátítja a csoportja által kívánt szerepeket, valamint a szerepekhez tartozó viselkedést és feladatokat, átveszi a kulturális értékeket. Beszélhetünk családi vagy elsődleges szocializációról, amely időben az első, ugyanakkor a legfontosabb és a legnagyobb hatású. Továbbá intézményes vagy másodlagos szocializációról, amit minden olyan helyzetben megélünk, amikor új környezetbe, új nevelőintézménybe, új munkahelyre stb. kerülünk. Tehát a személyiséget alapvetően genetikai és környezeti tényezők együttese határozza meg. A tanulók személyiségének megismerése sokirányú és bonyolult feladatot jelent a nevelők számára. Amint az egyén és a közösség szubsztancionális egység, úgy fonódik össze elválaszthatatlanul a nevelés kollektív és individuális jellege.

A nehezen nevelhető gyermekek nem tévesztendőek össze a rosszul nevelt gyermekekkel, akiket az általánosan használt módszerekkel is meg lehet nevelni, ha azokat ténylegesen és helyesen alkalmazzák. A problematikus vagy nehezen nevelhető gyermekek azok, akiknek magatartása nem megfelelő, jelentősen eltér az adott életkorban megkívánható, helyes magatartástól és az általánosan használt pedagógiai módszerekkel nem lehet náluk eredményt elérni. Különleges, egyéni bánásmódot kell velük kapcsolatban alkalmazni, ugyanakkor azonban még gyógypedagógiai vagy javító nevelést nem igényelnek.

Az ember, a fiatal ember is csak akkor tud megfelelni önmaga és mások elvárásainak, ha nem történik semmilyen komoly zavar az életében. Ha nem éri olyan károsodás, amely magatartászavart idéz elő személyiségében. Ha segíteni akarunk, a segítség folyamatában partnernek kell tekintenünk őket.

A magatartás-zavaros fiatal életében a személyiség átalakulásának főleg társadalmi eredetű beilleszkedési, szocializációs ellentmondásait mutatja az önállósulás, a felnőtté válás vágya és a megvalósulás, megvalósítás kettősségének lehetősége.

A magatartás-zavaros fiatal jellemzése

- Egy részük az ismeretek elsajátításában, a szociális tanulásban bizonyos mértékben elmaradt (retardált) hasonló korú társaitól, de rendelkezik a fejlődés potenciális lehetőségével. Különleges bánásmódot igényel, de nem fogyatékos.
- Lemaradása behozható, sőt teljesítménye is emelhető, és felhozható az átlagos követelmények szintjére szakszerű differenciált foglalkozással.
- Szociális beilleszkedési problémái sorozata számos esetben súrolja a deviancia (a társadalmi normáktól eltérő viselkedés) határát.
- Társas magatartásuk, erkölcsi életük, életvitelük és érzelmi életük kiszámíthatatlan.

- A fiatal fáradékony, adott szituációban kimerül.
- Ha nem ért valamit az iskolában, megkérdezni nem meri.

Ahhoz, hogy megértsük a magatartás-zavaros fiataalt, még tisztáznunk kell a viselkedés, a magatartás fogalmát, és meg kell határoznunk, hogy milyen összefüggés van közöttük. A viselkedés az élő szervezet olyan reakciója, amellyel környezetéhez való viszonyát vagy magát a környezetet változtatja meg. A magatartás állandó jellegű megnyilvánulása a személyiségnek, a viselkedés alkalmi, szituáció-függő.

Fokozott mértékben jelentkeznek a magatartás-zavaros fiataloknál a nevelésszociológiai, a pszichoszociális tényezők, kiemelkedően az emocionális területek, valamint az emberi kapcsolatokkal összefüggő problémák és ezek kölcsönhatásai.

E problémacsoportot csak úgy lehet megoldani, feloldani, ha a segítő személy a fiatal megismerésére, problémájának, magatartás-zavarának megértésére törekszik. Segítőnek tekinthetők mindazon szakemberek: nevelésszociológusok, szociálpedagógusok, pszichológusok, orvosok, gyógypedagógusok, pedagógusok, szociális munkások és mások, akik ilyen irányú alap- vagy továbbképzésben részesültek és ebből vizsgát tettek.

Mivel a nehezen nevelhetőség tüneteit a szakirodalom rendkívül sokféle, egymástól eltérő módon csoportosítja és egységesen elfogadott felosztást nehéz lenne találni, ezért napi pedagógiai gyakorlatunk alapján a következő csoportosítás tartjuk mérvadónak.

1. Nyugtalan, állhatatlan, „nyüzsgő” gyermektípus.
2. A túl szigorúan nevelt, agresszív gyermek.
3. Az önfejű, konok gyermek.
4. A csipkelődő, mások kínzását élvező típus.
5. A félénk, gátlásos, bizalmatlan gyermek.
6. Az elkülönítve nevelt, ambiciózus, „arisztokrata” típus, aki a többieket lenézi.
7. A befelé forduló, álmodozó.
8. A büntudattal küzdő gyermek.
9. A túlzott igényű (szeretet, érvényesülés stb.) gyermek.
10. A magát túl- vagy alulértékelő típus.
11. Az átlagostól eltérő ritmusú (életritmusú, munkatempójú) gyerek – akár lassú, akár gyorsabb.

A személyiségfejlődést akadályozó hatások:

A környezeti ártalmak túlnyomó része családi eredetű:

A társadalomban végbement változások a családok jelentős részét kedvezőtlenül érin-

tették. Ezek közül első helyen kell említeni a család szocializációs funkciójának gyengülését.

Észrevétlenül érvényesülő szocializációs erő a szülők modellhatása. A szülői modellek átvételéhez kell a szülők fizikai jelenléte és a velük való harmonikus érzelmi kapcsolat. Kutatások is bizonyítják, hogy a társadalomban jelentkező értékválság és értékrend átalakulás negatív hatásait fokozzák a válások és a férfiak kedvezőtlen halálozási arányszámai miatt megjelenő egyszülős családok.

A család, mint rendszer megfelelően és hibásan egyaránt működhet. Hibás működéskor a belső diszharmonia a gyermeknek merev és célszerűtlen viselkedési mintákat közvetít, így a fiatal fejlődésében akadályozza, esetleg gátolja. Szocializációs zavarok úgy alakulnak ki, hogy a szocializációs funkciók rosszul működnek. A szocializáció kezdeti hibái: a biztonságérzet hiánya, nem tud megfelelni, helytállni az iskolában, az emberek között.

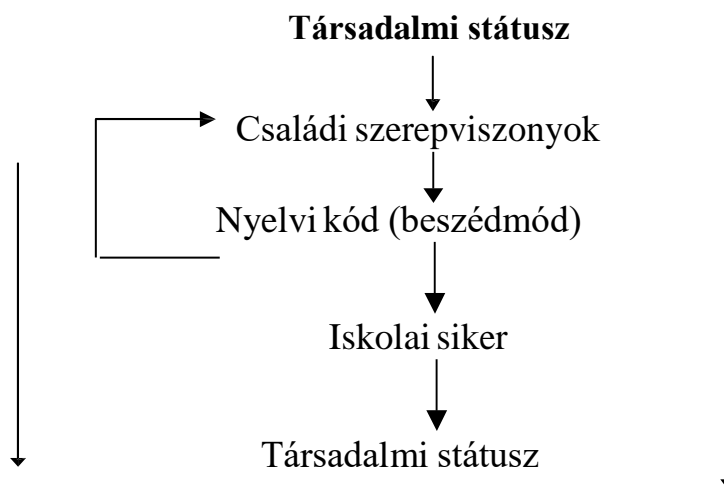
Egyes szociológiai kutatások szerint a családok – függetlenül társadalmi hovatartozásuktól – három csoportba oszthatók a szocializációs tevékenység működésének erősségében. Az első csoportban viszonylag stabil maradt a szocializáció, a második csoportban az egzisztenciális biztonságért folytatott küzdelemben kevés időt tudnak gyermekeikre fordítani (gyengült szocializáció). A harmadik csoport lesüllyedése olyan mértékűvé vált, hogy jelenleg reménye sincs a felemelkedésre, és nagyon sokszor elindul a lumpenizálódás folyamata (a gyermek fejlődése szempontjából helytelen szocializáció).

Összegezve:

- kedvezőtlen családi légkör (egyedül nevelő szülő, rossz házasság, válás, örökbefogadás, a család züllött életmódja, családon belüli visszaélés: bántalmazás, zaklatás);
- helytelen nevelési eljárások:
  - o kényeztetés,
  - o túlzott szigor,
  - o elhanyagolás
  - o nevelés hiányzik,
  - o következtelen nevelés,
  - o kettős nevelés;
- elismerés, törődés, odafigyelés hiánya miatt a társadalom értékrendjével ellentétes csoporthoz csatlakozik (negatív vonatkoztatási csoport).

A hátrányos helyzetet előidéző tényezők közül ezen belül kitüntetett szerepet tulaj-

donítunk a gyermekek nyelvi felkészültségének. A pszichológusok kutatásai nyomán elterjedt az a nézet, hogy másfajta nyelvi kódot használnak a szegényréteg családjai, más a kulturális életük (szubkultúra), mint a középrétegbeli családoknak. Mindez rányomja bélyegét a gyermek beszédére, gondolkodásmódjára és egész értékrendjére, ugyanis régióinkban a családok többsége a szegényréteghez tartozva a létminimum közelében él. Bizonyított tény, hogy a szülők iskolai végzettsége és nyelvi kultúrája nagy szerepet játszik a gyermekek verbális műveltségében. A verbális kifejező készséget viszont kiemelt módon értékeli az iskola, és ez önmagában is jelentős esélykülönbségek forrása.

Hangsúlyozni kell az iskolai környezeti ártalmakat is. A családjukban, kisgyermekkorban sérült, érzelmileg elhanyagolt gyermekek új környezetbe is átviszik a rendellenes, bizalmatlan, nyugtalan, szorongó, agresszív, gátolt, közömbös magatartási reakcióikat. A pedagógusok, gyerektársaik ezért elmarasztalják, kirekesztik, büntetik, megszegényítik őket. Tanulmányi teljesítményeik romlanak, a „rossz kör” bezárul.

Gyakori, hogy az iskola tovább mélyíti a családi környezeti ártalmakat. A tekintélyelvű magatartás, nevelői felsőbbrendűség hangsúlyozása, a tanulók kisgyermeki szinten való konzerválása ebbe az irányba hatnak. A pedagógus nem ismeri fel, hogy a gyermek fegyelmezetlen, irányíthatatlan viselkedése, silány tanulmányi munkája nem rosszindulatból fakad, hanem érzelmi problémáinak következménye. Vagy ha mégis látja, nem tartja nevelői munkája körébe eső feladatnak, hogy a torzulásnak induló személyiségfejlődést megállítsa, korrigálja, visszafordítsa.

Hitünk szerint a pedagógusnak nem a bíró szerepét kell felvenni a nehezen nevelhető gyermekkel szemben, hanem sokkal inkább a gyógyító orvosét, aki segíteni kíván az érzelmileg sérült, kiegyensúlyozatlan, és így lényegében szerencsétlen és boldogtalan gyermeknek és ifjúnak.

Nevelési eredményvizsgálat

Iskolánkban sokrétű tevékenységrendszer biztosításával folyik a tanuló nevelése, oktatása. A célok elérése sokféle úton történhet még akkor is, ha a „kiindulópont” azonos lehetne. Viszont minden gyermek, csoport, osztály – és minden pedagógus, nevelőtestület is – egyedi, külső és belső hatásokra folyamatosan változik. Ahhoz, hogy nevelő-oktató munkánk a lehető leghatékonyabb lehessen, meg kell ismerni az egyes tanulókat, tanulócsoportokat.

A megismerési folyamatot szolgáló módszerek együttese a nevelési eredményvizsgálat: ide sorolható minden olyan eljárás, módszer, technika, amely az egyes tanuló, illetve tanulócsoport megismerését célozza különös tekintettel a hátrányos helyzetű tanulók középiskolai sikerének elősegítésére.

A nevelési eredményvizsgálat tárgya lehet:

- Az egyes tanulók vonatkozásában:

- családi, szociális helyzet
- egészségi állapot
- teljesítmény
- a teljesítmény elérésének módja
- erkölcsi tudat, morális gondolkodás
- szociális képesség
- attitűdök
- önismeret
- konfliktusok.

- A tanulócsoport vonatkozásában:

- a tanulócsoport összetétele (szociális helyzet, nem, életkor, képességek, egészségi állapot)
- a pedagógiai értékelés alapján történő rétegződés (tanulmányi eredmény, magatartás, versenyeken való szereplés)
- informális kapcsolatrendszer (baráti kapcsolatok, szociális szerepek, tekintély-hierarchia)
- nevelési problémák, konfliktushelyzetek
- a diákönkormányzat (összetétele, működése, kapcsolata az osztálytársakkal)

- az osztályról kialakult vélemények összessége
- az iskolán belüli és kívüli tevékenységrendszer jellemzői.

A nevelési eredményvizsgálat módszerei:

- megfigyelés
- beszélgetés
- írásbeli felmérés – kérdőív vagy teszt kitöltetése
- a tanulói tevékenység produktumainak elemzése
- pedagógiai elemzés
- a végzett tanítványok helytállásának figyelemmel kísérése.

A megfigyelés, a beszélgetés, bizonyos tanulói produktumok elemzése végigkíséri nevelő munkánkat.

Egy konkrét eredményvizsgálat mindig csak az adott időpontban érvényes helyzetet tükrözi, ezért messzemenő következtetéseket levonni belőle nem szabad. Több módszerrel és/vagy több időpontban (folyamatkövetés) szerzett információkkal való egyezőség esetén valószínűsíthető a kapott eredmény.

Egy lehetséges modell:

A megfigyelés és a beszélgetés módszerével szinte folyamatosan gyűjthetünk információkat tanítványaink kommunikációs készségéről, kreativitásáról, fantáziájáról, önismeretéről és társai ismeretéről, értékválasztásáról, együttműködési és konfliktuskezelő készségéről.

Megfigyelésünk hatékonyságát növeli, ha tanítványaink viselkedését választott játékok, gyakorlatok során is elemezhetjük, majd beszélgetünk a tapasztalatról.

Megfigyelés (a tanuló otthoni viselkedése, szokások, családtagjaihoz való viszony stb.).

Szociodemográfiai kérdőívet tölthet ki az osztályfőnök, amennyiben a szülő(k) hozzájárul(nak) az egyes adatok közléséhez, rögzítéséhez.

A szociodemográfiai kérdőív arra szolgál, hogy megtudjuk, milyen családi környezetből kerülnek a gyerekek az iskolába, milyen rétegbe tartoznak a szüleik, milyen anyagi- és lakáskörülmények között él a család, hogy milyen a szülők és a gyerekek viszonya. A kérdéseket a már meglévő ismereteink birtokában bővíthetjük, illetve a szükségtelenek ítéleteket elhagyhatjuk.

Szociometria segítségével hasznos információkhoz juthatunk a csoportról, feltéve,

hogy tanítványaink bíznak bennünk, biztosak diszkrécióinkban. Ezt a már kialakult jó kapcsolattal, illetve megfelelő instrukciókkal segíthetjük elő.

Az osztály értékrendjének, összetételének ismeretében egyes kérdések elhagyhatók, mással helyettesíthetők, vagy akár újabb kérdések is kerülhetnek a kérdőívbe.

Egyéb kérdőívek kitöltése, elemzése, értékelése több alkalommal, más-más céllal is lehetséges, célszerű. Pl.:

Tanulási szokások: év eleje. Értékeljük a válaszokat, további munkánk során felhasználjuk az összegzést.

Messze az ideálistól?: I. félév. Önismeret elősegítéséhez használható, de nem összegezzük, nem értékeljük.

A tanulók értékválasztásának vizsgálata: év vége.

Egyszerű személyiségvizsgáló kérdőív: I. félévben

Önismeret elősegítéséhez használható, de nem összegezzük, nem értékeljük.

Fizikai, lelki, szociális fittséget mérő lap: II. félévben.

Illemteszt: év végén. Értékeljük a válaszokat, további munkánk során felhasználjuk az összegzést. Az illemszabályok ismerete még nem jelent feltétlenül illemtudó viselkedést, de feltétele annak, ezért fontos.

A felsorolt kérdőívek az iskolában megtalálhatóak. A kérdőívek kiértékelésében, a fejlesztés irányainak kijelölésében az osztályfőnökök számíthatnak a szakember segítségére.

Sajátos nevelési igényű tanulók

- Iskolánkban a sajátos nevelési igényű tanulók nevelése, oktatása a többi tanulóval együtt, integrált formában folyik.
- A sajátos nevelési igényű tanulók nevelését-oktatását a 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet 2. sz. mellékleteként kiadott Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve alapján szervezzük meg.
- A sajátos nevelési igényű tanulók a tanítási órákon túl gyógypedagógus vezetésével – habilitációs, rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben – egyéni fejlesztési terv alapján terápiás fejlesztő foglalkozásokon vesznek részt.
- Iskolánk a sajátos nevelési igényű tanulók neveléséhez-oktatásához igénybe veszi az illetékes pedagógiai szakszolgálati, illetve pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények szolgáltatásait.
- A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztéséhez biztosított feltételek:

- gyógypedagógus végzettségű pedagógus alkalmazása,
- az iskola helyi tantervét az Irányelvek figyelembevételével készítettük el
- a fogyatékoság típusának megfelelő tankönyvek, tanulási segédletek,
- a tanulók képességének megfelelő differenciált foglalkoztatás,
- a fogyatékos tanulók részére kidolgozott értékelési formák alkalmazása,
- speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő technikai eszközök,
- képességfejlesztő játékok, eszközök,
- számítógépek fejlesztő programokkal.

Fegyelmi problémák lehetséges okai

A tanítás csak akkor lehetséges, ha az osztály tagjai többé-kevésbé követik az iskola és a pedagógus által képviselt célokat. A normaszegés, fegyelmezetlenség egyéni és közösségi okok bonyolult eredőjeként alakul ki.

Az iskolai rend a társadalmi értékrendbe ágyazott, két értelemben is. Az iskolában a társadalmi normák meghatározott készlete képezi az együttélés és együttműködés alapját. Az alapvető normák és értékek bizonytalanná válása megnehezíti az iskola működését. Az iskola maga is társadalmi intézmény, a működése nagyon nagymértékben függ attól, milyen pozíciót tölt be a társadalom szövetében, és hogyan vélekednek működéséről az adott társadalom véleményformálói.

Felborultak a korábbi tekintélyi viszonyok, kiszámíthatatlanabbá vált a tanulók reagálása a tanári viselkedésre, megnőtt a tanárok egyéni felelőssége, a nevelési folyamatban való személyes kockázatvállalásuk mértéke. Átalakult magának az iskolai rendzavarásnak is a jellege. A korábbi, térben és időben körülhatárolt, személyekhez kötődő „balhé” helyébe az anonim és diffúz rendzavarás lépett.

Ezen kívül, sajnos, az iskola és a pedagógusi pálya társadalmi presztízse is módosult, így gyakran különlegesen nagy pedagógiai bravúr szükséges hozzá, hogy a tanár elérje iskolai céljait. Az iskola hagyományai, sajátos profilja, környezete mégis növeli a belső normák és értékek valamelyes koherenciájának esélyét.

A szociológiai megközelítések említik a kultúrák és szubkultúrák konfliktusát is. A kulturális konfliktusok gyakori oka lehet, hogy a különböző társadalmi rétegek másként tekintenek az iskolára és az ott folyó tanulásra. Nem jelent azonban megoldást, ha az iskola túlzott mér-

tékben alkalmazkodik a tanulók és a szülők igényeihez. A hátrányos helyzetű csoportok így jóval alacsonyabb elvárásokkal szembesülnek, kevesebbet és mást tanulnak, és mindez nem segíti elő a többségi társadalomban való boldogulásukat. Ezzel szemben az igényes, ambiciózus szülők arra inspirálják a gyerekeiket, hogy minél több terhet vegyenek magukra.

A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

Iskolánkban a gyermek-és ifjúságvédelem fő kompetenciája olyan szakmai tevékenység ellátása, amely a gyermek és ifjú korosztály kapcsolati, tanulási, szociális problémáit egységben, komplex rendszerben kezelve, egyrészt az érintett személyekkel, csoportjaival, valamint családjukkal együttműködve, másrészt a környezet erőforrásait mozgósítva segíti a gyermek, fiatal és környezete egyensúlyát megtartani, illetve megbomlott egyensúlyát helyreállítani, mellyel hozzájárul a felnövekvő gyermek és fiatal optimális életvezetéséhez.

A tanév elején kerül sorra hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, védelembe vett, gyermekjóléti szolgálat által alapellátásban lévő ill. pártfogói felügyelet alatt álló tanulók felmérése. Az év eleji statisztika elkészítéséhez egyeztetünk a települési önkormányzatok szociális irodáival és a gyermekjóléti szolgálatokkal. A nehézséget az jelenti, hogy iskolánk tanulóinak 52%-a püspökladányi, 48%-a bejáró tanuló, és jelenleg 41 településről járnak be tanulóink. Az osztályfőnök koordinálja a gyermekvédelmi munkát.

Előforduló iskolai problémák:

- Tanulási nehézségek, tanulási zavar (dyslexia, dysgraphia, discalkulia)
- Kapcsolati - magatartási problémák, beilleszkedési nehézségek, trágárbeszéd, iskolakerülés,
- Szociális-anyagi problémák,
- Deviancia, dohányzás, alkohol, drogproblémák.

Az iskola gyermekvédelmi tevékenysége három területre terjed ki: a gyermek fejlődését veszélyeztető okok megelőzésére, feltárására, megszüntetésére.

Iskolánk alapvető feladatai a gyermek- és ifjúságvédelem területén:

- fel kell ismerni, és fel kell tárni a tanulók problémáit,
- meg kell keresni a problémák okait,
- segítséget kell nyújtani a problémák megoldásához,

- jelezni kell a felmerült problémát az illetékes hatóság szakembereinek.

A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében iskolánk együttműködik a területileg illetékes:

- gyermekjóléti szolgálattal,
- családsegítő központtal,
- nevelési tanácsadóval,
- polgármesteri hivatal szociális hivatalával,
- Járási Hivatal Gyámhivatalával
- gyermekorvossal, védőnővel,
- Rendőrséggel,
- Vöröskereszttel,
- Kormányhivatal Igazságügyi szolgálatának Pártfogói felügyeletével,
- továbbá a gyermekvédelemben résztvevő társadalmi szervezetekkel, egyházakkal, alapítványokkal.

Az iskolai gyermekvédelem a tanuló életterének egy fontos helyszínén, az iskolában folyik, alapvetően preventív segítséget végezve. A segítő tevékenység hozzájárul a gyermek és fiatal képességeinek, lehetőségeinek legoptimálisabb kibontakozásához, a szociális kapcsolataik és társadalmi integrációjuk javításához.

A tanulási kudarcnak kitétt tanulók felzárkóztatását segítő program

Ahhoz, hogy a tanulóknak megközelítőleg egyenlő esélye legyen a sikeres érettségi vizsga letételéhez, illetve a választott szakma elsajátításához, megfelelő alappal kell rendelkezniük.

Az „alapot”, a tantárgyi előismeretet a 9. év első hónapjában mérik föl a szaktanárok. Idegen nyelvből ezzel dönthető el, hogy kezdő vagy haladó csoportban tanulnak-e.

A többi tantárgyból – főleg magyar nyelvből és matematikából – a tudásszint felméréséből derülhet ki, hogy kinek (kiknek) és hogyan kell segítséget adni.

Ha az egész osztály (a többség) teljesítménye alacsony, a tanórákon kell felzárkóztatni, meghosszabbítva az alapozó – ismétlő szakasz hosszát (külön tantárgyi program szerint).

Ha a hiányosság kevés tanulónál tapasztalható, több megoldás is kínálkozik a pótlásra a szaktanár, a munkaközösség választása szerint: tanórán szervezett differenciált csoportmunka; egyénre szabott feladatok órán és otthonra; tanórán kívüli felzárkóztató foglalkozások. Ez utóbbiak kiscsoportos foglalkozások, a kijelöltek számára a részvétel kötelező. (Ehhez is

szükséges a tanuló, a szülők tájékoztatása és megnyerése, hogy elfogadják ezt a segítséget.)

Felzárkóztató-korrepetáló foglalkozásokat elsősorban a 9. és a 10. évfolyamon szervezünk. Ezek lehetnek folyamatosak vagy alkalmi jellegűek (csak bizonyos anyagrészeire vonatkozóak). Nem a tananyag újratanítását tekintjük az elsődleges feladatnak, hanem a tanítás motiválását (értelmi, érzelmi, akarati tulajdonságok befolyásolása, jóindulat, bizalom, buzdítás).

A tanulási kudarcnak kitett tanulók *felzárkóztatását segítő* programot a *Nevelési program* 3. számú melléklete tartalmazza.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Iskolánk nevelőtestülete messzemenőig figyelembe veszi a nemzeti köznevelésről szóló törvény 1. fejezetében *A törvény céljai és alapelveiben* megfogalmazottakat. Ugyancsak fontosnak tartja, hogy a gyermekek, a tanulók jogairól és kötelességeiről szóló jogszabályi előírások szellemében járjon el mindennapi munkája során.

Törekszünk arra, hogy elősegítsük a gyermek családban történő nevelkedését, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére irányuló tevékenységekben más szervezetekkel együttműködve (családsegítő, gyámügyi, szociális szervezetek, nevelési tanácsadó, rendőrség, ügyészség, egyházak, alapítványok, társadalmi szervezetek) részt veszünk.

A személyes gondoskodás körében biztosítjuk a gyermekek napközbeni ellátását, igény esetén tanulószoba megszervezését térítésmentesen. A tanulószoba megszervezése a tanulási kudarcnak kitett tanulók esetében különösen indokolt, ezért ezt az érintett tanulóknak, illetve szüleiknek javasoljuk is.

A hátrányos helyzetű tanulók – akiknek aránya magas az iskolában – alacsony szocioökonómiai státusszal jellemezhető társadalmi réteghez tartoznak, tapasztalatokban és élményekben szegények, kevésbé motiváltak. Az átlagoshoz képest szerényebb képességűek, lassabb ütemben tanulnak, rövidebb ideig képesek koncentrálni.

A tanuló érdeklődésének felkeltése, motiválása a tanulásra igen fontos. Ez megvalósítható: játék- és szimulációs programokkal, csoportos foglalkozásokkal, tanuló párok kialakítása, több dicsérettel, bátorítással, jutalmazással, segítség felajánlásával, tanulószoba biztosításával, a tanuló személyiségének elfogadásával. A közvetlen tapasztalatszerzésre nagy hangsúlyt kell fektetni. A szokásosnál többszöri gyakorlást kell biztosítani. Mivel ezeknek a tanulóknak nincs otthon lehetőségük számítógép használatára, ezért az iskolában kell gondoskodni a számítógéphez és internethez való hozzáférésről. Az iskolai könyvtár használata is nagy segítséget nyújthat a szociális hátrány enyhítésében.

Az iskola indokolt esetben értesíti az önkormányzatot a gyermek hátrányos szociális helyzetéről és javaslatot tesz gyermekvédelmi kedvezményre.

A szociális hátrányok enyhítésére felhasználható pénzösszeg elkülönítése folyamatos, a tehetséggondozására és felzárkóztatást segítő programokra minél többet kellene fordítani.

Az iskolai alapítvány célkitűzései között is szerepel a hátrányos helyzetű tanulók anyagi megsegítésében való közreműködés.

Az osztályfőnökök segítik a rászoruló családokat a lehetséges önkormányzati támogatások igénybevételeiben, kiemelt figyelmet fordítanak az elnyerhető ösztöndíjakra, pályázatokra. Ez első sorban a roma tanulók esetében jelentős támogatás.

Feladatunk a hátrányos helyzetű tanulóink pályaválasztásának segítése, álláskeresési technikák megismertetése.

A tanulók legközvetlenebb kapcsolatban osztályfőnökükkel vannak, így ez a munka is a leghatékonyabban az ő közreműködésükkel folyhat. Az osztályfőnöki tevékenységről, az osztályfőnöki órák, foglalkozások tartalmáról képzési formánként külön programok készültek, amelyeket a munkaközösségekkel egyeztetve állítottak össze.

Nevelési programunk II. fejezetének különösen II.5.6.7. részei számos olyan lehetőségről részletesen szólnak, amelyek egyúttal a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység körébe is tartoznak.

ag) A tanulóknak a szakképző intézmény döntési folyamataiban való részvételi joga, gyakorlásának rendje

1. A tanulók érdekeinek képviselőjére az iskolában diákönkormányzat működik.
2. A diákönkormányzat feladata, hogy tagjainak érdekeit képviselje, az érintett tanulók érdekében eljárjon.
3. A diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed.
4. A diákönkormányzat a tanulói érdekképviselőtől túl részt vesz az iskolai élet – tanórán kívüli – alábbi területeinek tervezésében, szervezésében és lebonyolításában:
  - a tanulmányi munka (versenyek, vetélkedők, pályázatok stb.);
  - sportélet;
  - túrák, kirándulások szervezése;
  - kulturális, szabadidős programok szervezése;
  - a tanulók tájékoztatása (iskolarádió, iskolai honlap).
5. Ezekben a kérdésekben

- az osztályközösség véleményét az osztály éves munkatervének összeállítása előtt az osztályfőnököknek ki kell kérniük;
  - a diákönkormányzat iskolai vezetőségének véleményét az iskola éves munkatervének összeállítása előtt az tagintézmény- vezetőnek ki kell kérnie.
6. Ezekben a kérdésekben a tanév folyamán az osztályközösségek, illetve a diákönkormányzat iskolai vezetősége javaslatokkal élhet az osztályfőnökök, a nevelőtestület és az tagintézmény-vezető felé.
7. A magasabb jogszabályok alapján a diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:
- az iskola szervezeti és működési szabályzatának jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
  - a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
  - az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
  - a házirend elfogadása előtt.
8. A diákönkormányzatot az iskola vezetésével, a nevelőtestülettel, illetve más külső szervezetekkel való kapcsolattartásban (a tanulók véleményének továbbításában) a diákönkormányzat diákvezetője (elnöke) vagy a diákönkormányzatot segítő nagykorú személy képviseli.
9. Az iskolában iskolai vezetőség működik, mely az iskolai életre kiterjedő döntés előkészítő, véleményező és javaslattevő jogkörrel rendelkezik. Az iskola vezetőségének (az igazgatói tanácsnak) teljes jogú tagja az iskolai diákönkormányzat képviselője.

ah) A tanuló, a kiskorú tanuló törvényes képviselője, az oktató és a szakképző intézmény partnerei kapcsolattartásának formái

Az iskolavezetés és a nevelőtestület együttműködése

1. A nevelőtestület különböző közösségeinek együttműködése az igazgató segítségével az igazgatóhelyettesek, munkaközösség vezetők, illetve a választott képviselők útján valósul meg.
2. Az együttműködés fórumai:
  - kibővített iskolavezetőségi ülés,
  - az iskolavezetőség ülései,
  - félévi és év végi nevelési értekezletek,
  - heti nevelőtestületi tájékoztatók,
  - megbeszélések, stb.
3. Ezen fórumok időpontját az iskola éves munkaterve határozza meg.

4. Az iskolavezetés az aktuális feladatokról a tanári szobákban elhelyezett hirdetőtáblákon, valamint írásbeli tájékoztatókon keresztül értesíti a nevelőket, ha szükséges munkaértekezletet tart.
5. Az iskolavezetés tagjai kötelesek:
  - az iskolavezetés ülései után tájékoztatni az irányításuk alá tartozó pedagógusokat az ülés döntéseiről, határozatairól,
  - az irányításuk alá tartozó pedagógusok kérdéseit, véleményét, javaslatait közvetíteni az iskola vezetőjének.
6. A nevelők kérdéseiket, véleményüket, javaslatukat szóban vagy írásban egyénileg vagy munkaköri vezetőjük, illetve választott képviselőik útján közölhetik az iskolavezetéssel, illetve az iskolaszékkal.

A szakmai munkaközösségek együttműködése

1. Az iskolában tevékenykedő szakmai munkaközösségek folyamatos együttműködéséért és kapcsolattartásáért a szakmai munkaközösségek vezetői felelősek.
2. A szakmai munkaközösségek vezetői a munkaközösség éves munkatervének összeállítása előtt közös megbeszélésen egyeztetik az adott tanévre tervezett feladataikat különös tekintettel a szakmai munka alábbi területeire:
  - a munkaközösségen belül tervezett ellenőrzések és értékelések,
  - iskolán belül szervezett bemutató órák, továbbképzések,
  - iskolán kívüli továbbképzések,
  - a tanulók számára szervezett pályázatok tanulmányi, kulturális és sportversenyek.
3. A szakmai munkaközösségek vezetői rendszeresen tájékoztatják az iskolavezetést és egymást a munkaközösségek tevékenységéről, aktuális feladatairól, a munkaközösségeken belüli ellenőrzések, értékelések eredményeiről.

Az Intézményi Tanács és az iskola közösségeinek együttműködése

1. Az Intézményi Tanács az iskola közösségeivel teljes jogú tagjain és a meghívottakon keresztül tartja egymással a kapcsolatot.
2. Az Intézményi Tanács tagjai rendszeres időközönként – évente legalább két alkalommal – kötelesek tájékoztatni az általuk képviseltek az Intézményi Tanács tevékenységéről, valamint kötelesek az általuk képviseltek kérdéseit, véleményét, javaslatait az Intézményi Tanács felé továbbítani.

3. Az iskola működéséről, az iskolai munkaterv feladatairól, végrehajtásáról az iskola vezetője rendszeresen – évente legalább két alkalommal – köteles tájékoztatni az Intézményi Tanácsot.

A nevelők és a tanulók kapcsolattartása és együttműködése

1. A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkaterről, illetve az aktuális feladatokról az iskola vezetője, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják:
  - az tagintézmény-vezető legalább évente egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén,
  - a diákönkormányzat vezetője havonta egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén és a diákönkormányzat faliújságján keresztül,
  - az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon.
2. A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan (szóban, illetve ellenőrzőn keresztül írásban) tájékoztatják.
3. A tanulók a jogszabályokban, valamint az iskola belső szabályzataiban biztosított jogaiknak az érvényesítése érdekében – szóban vagy írásban, közvetlenül vagy választott képviselőik, tisztségviselőik útján – a tagintézmény vezetőjéhez, az osztályfőnökükhöz, az iskola nevelőihez, a diákönkormányzathoz, illetve az Intézményi Tanácshoz fordulhatnak.
4. A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az tagintézmény-vezetővel, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel, illetve az Intézményi Tanáccsal.

A nevelők és a szülők kapcsolattartása és együttműködése

Iskolánkban hagyományosan jól működő a kapcsolatrendszer a szülő, a tanuló és a pedagógus között.

A szülőkkal közvetlen kapcsolata elsősorban az osztályfőnöknek van, de számos alkalom adódik az egyes pedagógusokkal történő kapcsolatfelvételre, kapcsolattartásra is. E tekintetben a kisvárosi élet kifejezetten előny, hiszen más, nem iskolai keretek között is találkozhat szülő és pedagógus akár naponta.

Ezen felül a szervezett formák is szükségesek. A következőkben ezeket foglaljuk össze, megjegyezve, hogy a tagintézmény szervezeti és működési szabályzata, az iskola pedagógiai programjának más részei is tartalmazznak erről szóló gondolatokat.

A szülők osztályonként az első szülői értekezleten képviselő(ke)t választanak, akik az

iskolai szülői szervezetben az osztály érdekében járnak el.

Az osztály szülői képviselőivel az osztályfőnökök tartanak kapcsolatot. Ennek formái: osztályszülői értekezletek, eseti megbeszélések, fogadóórák.

A szülői szervezet iskolai szintű képviselőivel a tagintézmény-vezető tart kapcsolatot. Azokban az ügyekben, amelyekben a szülői szervezetnek a SZMSZ vagy jogszabály véleményezési jogot biztosít, a véleményt a tagintézmény-vezető kéri meg, esetenként írásos anyag előzetes átadásával.

A szülői szervezet vezetőjét(it) a nevelőtestületi értekezletek véleményezéssel érintett pontjának tárgyalásához meg kell hívni.

A tagintézmény szülői szervezete részére az iskola vezetője évente legalább egy alkalommal tájékoztatást ad a tagintézmény munkájáról.

Az osztályfőnökök szükség szerint, de legalább félévente egy alkalommal találkoznak az osztály szülői szervezetének képviselőivel.

A tagintézmény évente kétszer (általában novemberben, illetve februárban) általános fogadónapot szervez, amelyen a szaktanárok felkereshetőek.

Kapcsolattartás, együttműködés formái:

A szülőket az iskola egészének életéről, az iskolai munkaterről, az aktuális feladatokról a tagintézmény-vezető és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- az tagintézmény- vezető évente kétszer a szülői szervezet iskolai vezetőségének ülésén vagy az iskolai szintű szülői értekezleten,
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályok szülői értekezletein.

1. A szülők és a pedagógusok együttműködésére az alábbi fórumok szolgálnak:

a) Egyéni megbeszélések

Feladata a szülők tájékoztatása gyermekük iskolai életéről, magaviseletéről, tanulmányi eredményeiről; segítségnyújtás a szülőknek a gyermek neveléséhez; valamint az együttes, összehangolt pedagógiai tevékenység kialakítása a szülő és a pedagógus között.

b) Családlátogatás

Feladata, a gyermekek családi hátterének, körülményeinek megismerése, illetve tanácsadás a gyermek optimális fejlesztésének érdekében. Az osztályfőnök belátása szerint, szükség esetén alkalmazzuk.

c) Szülői értekezlet.

Feladata:

- a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása,
- a szülők tájékoztatása
  - az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről,
  - az országos és a helyi közoktatás-politika alakulásáról, változásairól,
  - a helyi tanterv követelményeiről,
  - az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról,
  - saját gyermekének tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról,
  - a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről,
  - az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról,
  - a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola igazgatósága felé.

d) Fogadóóra.

Feladata a szülők és a pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal. (Otthoni tanulás, szabadidő helyes eltöltése, egészséges életmódra nevelés, tehetséggondozás, továbbtanulás)

e) Nyílt tanítási nap.

Feladata, hogy a szülő betekintést nyerjen az iskolai nevelő és oktató munka mindennapjaiba, ismerje meg személyesen a tanítási órák lefolyását, tájékozódjon közvetlenül gyermeke és az osztályközösség iskolai életéről.

f) Írásbeli tájékoztató.

Feladata a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai vagy osztály szintű programokról.

2. A szülői értekezletek, a fogadóórák és a nyílt tanítási napok időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg.
3. A szülők a tanulók és a saját – a jogszabályokban, valamint az iskola belső szabályzataiban biztosított – jogaiknak az érvényesítése érdekében szóban vagy írásban, közvetlenül vagy választott képviselőik, tisztségviselőik útján a tagintézmény vezetőjéhez, az adott ügyben érin-

tett gyermek osztályfőnökéhez, az iskola nevelőjéhez, a diákönkormányzathoz, illetve az Intézményi Tanácshoz fordulhatnak.

4. A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik a tagintézmény vezetőjével, nevelőtestületével, illetve az Intézményi Tanáccsal.
5. A szülők és más érdeklődők az iskola pedagógiai programjáról, szervezeti és működési szabályzatáról, illetve házirendjéről az tagintézmény-vezetőtől, valamint nevelőitől az iskolai munkatervben évenként meghatározott tagintézmény-vezetői, tagintézmény-vezető helyettesi fogadóórákon kérhetnek tájékoztatást.
6. Az iskola pedagógiai programjának, szervezeti és működési szabályzatának és házirendjének előírásai nyilvánosak, azt minden érintettnek (tanulónak, szülőnek, valamint az iskola alkalmazottainak) joga van megismernie.
7. A pedagógiai program, a szervezeti és működési szabályzat, illetve a házirend egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:
  - az iskola honlapján;
  - az iskola fenntartójánál;
  - az iskola irattárában;
  - az iskola könyvtárában;
  - az iskola nevelői szobájában;
  - az tagintézmény-vezetőnél;
  - az tagintézmény-vezető helyetteseknél;
  - a nevelők szakmai munkaközösségeinek vezetőinél

Az iskola vezetésének és közösségeinek külső kapcsolatai, együttműködése iskolán kívüli intézményekkel

1. Az iskolai munka megfelelő szintű irányításának érdekében az iskola igazgatóságának állandó munkakapcsolatban kell állnia a következő intézményekkel:
  - Az intézmény fenntartójával: Berettyóújfalui Szakképzési Centrum, 4100 Berettyóújfalu, Eötvös utca 1.
  - A kollégium fenntartójával: 1051 Budapest, Nádor utca 32.
  - A kollégium működtetőjével: Püspökladány Város Önkormányzatának Polgármesteri Hivatala, 4150 Püspökladány, Bocskai u. 2.

- A területileg illetékes önkormányzati képviselő-testülettel és polgármesteri hivatallal: Püspökladány Város Önkormányzatának Polgármesteri Hivatala, 4150 Püspökladány, Bocskai u. 2.
- A helyi oktatási intézmények vezetőivel és tantestületeivel: 4150 Püspökladány, Petőfi u. 9., Kálvin Téri Általános Iskola, 4150 Püspökladány, Kálvin tér 8., Petritelepi Általános Iskola, 4150 Püspökladány, Karcagi u. 28., Csenki Imre Művészeti Iskola, 4150 Püspökladány, Petőfi u. 40.

A munkakapcsolat megszervezéséért, irányításáért az tagintézmény-vezető a felelős.

2. Az eredményes nevelő- és oktatómunka érdekében az iskola rendszeres munkakapcsolatot tart fenn az alábbi intézményekkel, szervezetekkel, gazdálkodókkal:

- Az iskolát támogató Sárréti Középiskolás Diákokért Közhasznú Alapítvány kuratóriumával.
- Az alábbi közművelődési intézményekkel:
  - Püspökladányi Tájékoztató és Közművelődési Központ, Könyvtár, Múzeum, 4150 Püspökladány, Petőfi u. 5-7.
- Az alábbi termelő, gazdálkodó szervezetekkel, vállalkozásokkal:
  - Baromfi-Coop Kft, 4034 Debrecen, Vécsey u. 34.
  - Bihari Szociális Szolgáltató Nonprofit Kft, 4130 Derecske, Sas út 1.
  - Biharnagybajomi Dózsa Agrár Zrt, 4172 Biharnagybajom, Rákóczi u. 12
  - Fém-és Műanyagfeldolgozó Kft, 4150 Püspökladány, Kolozsvári u. 2.
  - Kis László, 4161 Báránd, Kossuth u. 42.
  - Kösely Zrt, 4200 Hajdúszoboszló, Debreceni útfél 11.
  - Laboncz Kft, 5300 Karcag, Madarasi út 24-28.
  - Nagisz Zrt, 4181 Nádudvar, Fő út 119.
  - Nádudvari Ref. Egyházközség Idősek Otthona, 4181 Nádudvar, Hámán Kató 6-8.
  - Norton-4 Kft, 4150 Püspökladány, Tácsics u. 27.
  - Spar Kft, 2060 Bicske, Spar út
- Az alábbi gyermek- illetve ifjúsági szervezetekkel:
  - Ifiház, 4150, Püspökladány, Bocskai u. 21.
  - Kistérségi Egyesület a Kulturált Szabadidő Eltöltéséért (KEKSZ), 4150, Püspökladány, Bocskai u. 21.
- Az alábbi egyházak helyi gyülekezeteivel:
  - Püspökladányi Református Egyházközség, 4150 Püspökladány, Kálvin tér 1.

- Püspökladányi Római Katolikus Egyházközösség, 4150, Püspökladány, Rákóczi u. 2.
- Baptista Tevékeny Szeretet Misszió, 4150, Püspökladány, Bocskai u. 14.

A munkakapcsolat megszervezéséért, felügyeletéért a tagintézmény-vezető és az tagintézmény-vezető helyettesek a felelősek. Az egyes intézményekkel, szervezetekkel kapcsolatot tartó nevelőket az iskola éves munkaterve rögzíti.

3. A tanulók egészségi állapotának megóvásáért a tagintézmény igazgatósága rendszeres kapcsolatot tart fenn a *Püspökladányi Egészségügyi Szolgáltató Nonprofit Kft* illetékes egészségügyi dolgozóival, és segítségével megszervezi a tanulók rendszeres egészségügyi vizsgálatát.
4. A tanulók veszélyeztetettségének megelőzése, valamint a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok eredményesebb ellátása érdekében a tagintézmény rendszeres kapcsolatot tart fenn a püspökladányi Segítő Kezek Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálattal. A munkakapcsolat felügyeletéért az tagintézmény-vezető és az tagintézmény-vezető helyettesek a felelősek.

ai) A tanulmányok alatti vizsga szabályai, valamint a szóbeli felvételi vizsga követelményei

A tanuló tevékenységének, munkájának pedagógiai értékelésével kapcsolatos szabályokat az emberi erőforrások miniszterének 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelete részletesen szabályozza. A rendelet 24. fejezetében leírtak az irányadóak a tanulmányok alatti vizsgák és az alkalmassági vizsga megszervezésére.

1. Iskolánkban az alábbi tanulmányok alatti vizsgákat szervezzük:
  - osztályozó vizsga,
  - különbözeti vizsga,
  - javítóvizsga.
2. Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha
  - a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól fel volt mentve,
  - engedély alapján egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tehet eleget,

- a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a kétszázötven tanítási órát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
  - a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet.
3. Különbözeti vizsgát kell tennie a tanulónak azokból a tantárgyakból, amelyeket abban az iskolában, amelyből átvételre került, nem tanult.
  4. Javítóvizsgát tehet a tanuló, ha a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott.
  5. A tanulmányok alatti vizsgákat a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet előírásaiban szereplő szabályok szerint kell megszervezni.
  6. A vizsgák időpontját, helyét az érintett tanulók szüleivel
    - osztályozó vizsga esetén a vizsgák időpontja előtt legalább három héttel,
    - javítóvizsga esetén a várható időpontot a tanév végén (bizonyítványosztáskor) közölni kell.A vizsgák követelményeit az érintett tanulók szüleivel
    - osztályozó vizsga esetén a vizsgák időpontja előtt legalább két hónappal,
    - javítóvizsga esetén a tanév végén (bizonyítványosztáskor) közölni kell.A vizsgák időpontjáról és helyéről a tanulókat postai levélben tájékoztatjuk.
  7. Az osztályozó és javítóvizsgák követelményeit, az ellenőrzés formáit (írásbeli, szóbeli, gyakorlati vizsga) az iskola helyi tantervében (a kerettantervben) szereplő követelmények alapján a nevelők szakmai munkaközösségei, illetve – amelyik tantárgynál nincs munkaközösség – a szaktanárok állapítják meg.
Az érettségi és a szakmai vizsga vizsgatárgyaiból az osztályozó és a javító vizsgán írásbeli és szóbeli vizsgarész van. A többi tantárgyból írásbeli és/vagy szóbeli, illetve gyakorlati vizsgát szervezünk.
  8. Tagintézményünk nem szervez szóbeli felvételi vizsgát.

aj) A felvétel és az átvétel helyi szabályai

A középfokú iskolába történő jelentkezés rendjét és a felvételi eljárás szabályait a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 13., 14. és 15. fejezete részletesen szabályozza.

A felvétel helyi szabályai:

A gimnáziumi képzést azoknak a tanulóknak ajánljuk, akik jó tanulmányi előmenetelűek (min. 3,75) és felsőfokú továbbtanulásra készülnek.

Gimnáziumi osztályainkba a központi felvételi (magyar nyelv és matematika) megírásával lehet bejutni, a jelentkezőket a felvételi teljesítmény és a hozott eredmények (7. osztály év végi és 8. osztály félévi osztályzatok, az AJKP-ban tanulóknál az előkészítő év osztályzatai) alapján rangsoroljuk, ill. a belügyi rendészeti fakultációra jelentkezőknek részt kell vennie a fizikai képességszint mérésén és az egészségügyi alkalmasságot is igazolniuk kell.

Az emelt szintű matematikára jelentkezőknél a pontokat 50%-ban a *hozott* eredmények adják, a másik 50%-on belül 70%-ban vesszük figyelembe a központi *matematikai felvételi* dolgozat, 30%-ban a *magyar nyelvi* dolgozat eredményét. Akiknek az írásbeli felvételi teljesítménye nem éri el matematikából az 50%-ot, azokat erre a képzésre nem rangsoroljuk.

Az emelt szintű idegen nyelvre jelentkezőknél a pontokat 50%-ban a *hozott* eredmények adják, a másik 50%-on belül 70%-ban vesszük figyelembe a központi *magyar nyelvi*, 30%-ban a *matematikai felvételi* dolgozat eredményét.

A belügyi rendészetre jelentkezőknél a pontokat 50%-ban a *hozott* eredmények (7. osztály év végi és 8. osztály félévi osztályzatok) adják, a másik 50%-on belül 30% a központi írásbeli, 70% a *fizikai képességszint* eredménye.

Fizikai alkalmassági szintek:

Sportág	Fiú	Lány
ingafutás	11:00	13:00
fekvőtámasz	25/fél perc	15/fél perc
felülés	40	30
helyből távolugrás	180	160
kötélmászás	10:00 (lábkulcsolással) függeszkedve időkorlát nélkül	teljesíti időkorlát nélkül

A jelentkezési lappal együtt az *orvosi alkalmassági* igazolás beadása is szükséges. A fizikai szintfelmérésre csak azokat a tanulókat hívjuk be, akik orvosilag alkalmasok és tanulmányi eredményük megfelelő.

A technikumba jelentkezők felvételi rangsorát a hozott eredmények – a 7. osztály év végi és a 8. osztály félévi átlagai, az AJKP-ban tanulóknál az előkészítő év osztályzatai alapján, a

készlet tárgyak (rajz, ének, testnevelés, technika) nélkül – állapítjuk meg. A rangsorba vételhez legalább 3,50 szükséges.

Az Arany János Kollégiumi Programba való bekerülésre pályázni kell. A pályázókat tájékoztató elbeszélgetésre hívjuk meg.

A felvételi rangsort a pályázat, a hozott eredmények – a 7. osztály év végi és a 8. osztály félévi átlagok – és az elbeszélgetés alapján állapítjuk meg.

A szakképző iskolai képzésben a jelentkezők rangsorát a hozott eredmények – a 7. osztály év végi és a 8. osztály félévi átlagai alapján állapítjuk meg. A felvételhez egészségügyi alkalmasság orvosi igazolása is szükséges.

Más középiskolából történő átvételről - a tanuló tanulmányi eredményét, magatartását mérlegelve - az iskola vezetője dönt.

ak) Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos terv

1. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók
  - ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát;
  - ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat.
  - ismerjék fel a vészhelyzeteket;
  - tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit;
  - sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat;
  - ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével;
  - sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni
2. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok:
  - a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegély-nyújtási alapismeretek területén;
  - a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük elsősegély-nyújtás alapismereteit;
  - a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.

3. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok megvalósításának elősegítése érdekében

- az iskola kapcsolatot épít ki a Magyar Vöröskereszttel;
- tanulóink bekapcsolódnak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos iskolán kívüli vetélkedőkbe;
- támogatjuk a pedagógusok részvételét elsősegély-nyújtási ismeretekkel foglalkozó továbbképzésen.

4. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

- a helyi tantervben szereplő alábbi tantárgyak tananyagaihoz kapcsolódó alábbi ismeretek:

TANTÁRGY	ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK
biológia - egészségtan	<ul style="list-style-type: none"> - rovarcsípések - légúti akadály - artériás és ütőeres vérzés - komplex újraélesztés
kémia	<ul style="list-style-type: none"> - mérgezések - vegyszer okozta sérülések - savmarás - égési sérülések - forrázás - szénmonoxid mérgezés
fizika	<ul style="list-style-type: none"> - égési sérülések - forrázás
testnevelés	<ul style="list-style-type: none"> - magasból esés

- a hetedik-tizennegyedik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott elsősegély-nyújtási ismeretek: teendők közlekedési baleset esetén, segítségnyújtás baleseteknél; a mentőszolgálat felépítése és működése; a mentők hívásának helyes módja;

valamint az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele évente egy alkalommal egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában az elsősegélynyújtási alapismeretekkel kapcsolatosan.

5. Az egészségnevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:

- szakkörök (Ifjúsági Vöröskereszt, elsősegély-nyújtó);
- minden évben egy alkalommal elsősegély-nyújtási bemutató szervezése a tanulóknak az Országos Mentőszolgálat, Magyar Ifjúsági Vöröskereszt vagy az Ifjúsági Elsősegélynyújtók Országos Egyesületének bevonásával;
- évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegély-nyújtással foglalkozó projektnap (téma nap) szervezése a tanulók számára.

Jelen szakmai programot az igazgató előterjesztése után az oktatói testület jogszabályváltozás okán felülvizsgálta, 2020. augusztus 31. napján elfogadta.

Püspökladány, 2020. augusztus 31

Ferenczik György
igazgató